

Høringsnotat – behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet

Innhold

1	Innledning og bakgrunn for forslaget	3
1.1	Kort om kredittopplysningsvirksomhet	3
1.2	Bakgrunn for høringsforslaget	3
1.3	Hva som foreslås og hvorfor.....	4
2	Bør det fastsettes nasjonale regler om behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet?.....	4
2.1	Gjeldende regulering av kredittopplysningsvirksomhet	4
2.2	Regulering av kredittopplysningsvirksomhet i enkelte andre land	5
2.3	Forordningen og nasjonalt handlingsrom for regulering av kredittopplysningsvirksomhet	6
2.4	Departementets vurdering	8
3	Reglens geografiske og saklige virkeområde	12
3.1	Reglens geografiske virkeområde	12
3.2	Reglens saklige virkeområde: Bør reglene om kredittopplysningsvirksomhet omfatte andre enn fysiske personer?	12
4	Opplysningstyper.....	14
4.1	Hvilke opplysninger kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet	14
4.2	Opplysninger som ikke kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet.....	15
5	Hvilke kilder opplysningene kan hentes fra.....	17
5.1	Gjeldende rett.....	17
5.2	Forordningen.....	17
5.3	Departementets vurderinger	17
6	Utlevering av kredittopplysninger.....	18
6.1	Hvem kan opplysninger utleveres til	18
6.2	Hvordan kan opplysninger utleveres	20
7	Frivillig sperre mot utlevering av kredittopplysninger	22
7.1	Gjeldende rett.....	22
7.2	Forordningens bestemmelser.....	22
7.3	Departementets vurderinger	22
8	Innsyn og informasjon til de registrerte	23
8.1	Gjeldende rett.....	23

8.2	Forordningen.....	23
8.3	Departementets vurderinger.....	24
8.4	Gjenpart til enkeltpersoner og enkeltpersonforetak	24
8.5	Særregler om innsyn	25
8.6	Forhåndsvarsel	27
9	Sletting av opplysninger	28
9.1	Gjeldende rett.....	28
9.2	Forordningen.....	29
9.3	Departementets vurderinger.....	29
10	Informasjonssikkerhet og den behandlingsansvarlige ansvar.....	30
10.1	Gjeldende rett.....	30
10.2	Forordningen.....	30
10.3	Departementets vurderinger.....	31
11	Ansvar og sanksjoner	32
11.1	Gjeldende rett.....	32
11.2	Forordningen.....	32
11.3	Departementets vurderinger.....	32
12	Datatilsynets kompetanse.....	33
12.1	Gjeldende rett.....	33
12.2	Forordningen.....	33
12.3	Departementets vurderinger.....	34
13	Gyldighet av konsesjoner gitt i medhold av personopplysningsloven	34
14	Konsekvenser av forslaget.....	34
14.1	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	34
14.2	Personvernkonsekvensene av forslaget.....	36
14.3	Forutsetninger for en vellykket gjennomføring	36
	Utkast til lov om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet.....	38

VEDLEGG:

- Datatilsynets standardkonsesjon for behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet

1 Innledning og bakgrunn for forslaget

1.1 Kort om kredittopplysningsvirksomhet

Kredittopplysninger er opplysninger som gir grunnlag for å trekke slutninger om kredittverdighet. Kredittopplysningsvirksomhet går ut på å samle inn og strukturere opplysninger om de registrertes økonomiske forhold. Alle personer over 18 år som har hatt skattbar inntekt er i dag registrert hos kredittopplysningsforetakene.

Kredittopplysningsforetakene behandler også økonomiske opplysninger om næringsdrivende. I tillegg til at kredittopplysningene som sådan kan utleveres til kredittopplysningsforetakets kunder, kan opplysningene danne grunnlag for beregning av såkalt kredittscore eller rating. Dette er en statistisk beregning av den registrertes evne og vilje til å betjene gjeld. Kredittscore og rating beregnes automatisk av algoritmer der ulike informasjonselementer vektet i forhold til hverandre.

Kredittopplysninger benyttes i utstrakt grad ved salg på kreditt. Opplysningene utgjør et viktig element i selgers beslutningsgrunnlag. Som hovedregel skjer kredittvurderingen helautomatisk. Ved kjøp av varer på nett er ofte kredittvurderingen en integrert del av betalingsprosessen. Den registrerte (kunden) merker ikke at kredittvurderingen gjennomføres, men får informasjon i etterkant ved at han mottar en kopi (gjenpart) av den utleverte kredittopplysningen. Innhenting av kredittopplysninger er i dag integrert i svært mange e-handelsløsninger og andre nettbaserte søknadsprosesser.

Kredittopplysninger er, som angitt ovenfor, opplysninger om økonomiske forhold både av relativt nøytral karakter (lønn og utlignet skatt) og opplysninger av negativ karakter (f.eks. misligholdte fordringer). Opplysningene er ikke definert som sensitive i personopplysningsloven § 2 nr. 8. Uansett hvilken kategori opplysninger det dreier seg om, oppleves økonomiske opplysninger likevel som beskyttelsesverdige av svært mange. Formålet med kredittopplysningsvirksomheten er å samle inn, sammenstille, analysere og utlevere kredittopplysninger. Virksomheten innebærer således en betydelig spredning av opplysninger som den registrerte har interesse i å beskytte.

I Norge er det gitt konsesjon til 14 kredittopplysningsforetak. Fire av dem kredittvurderer både privatpersoner og næringsdrivende¹, mens de ti andre selskapene kun kredittvurderer virksomheter/næringsdrivende².

1.2 Bakgrunn for høringsforslaget

Kredittopplysningsvirksomhet er i dag regulert i forskrift og konsesjoner i medhold av personopplysningsloven. Bestemmelsene regulerer behandling av kredittopplysninger om både næringsdrivende og privatpersoner. I april 2016 vedtok EU ny forordning om behandling av personopplysninger, forordning EU 2016/679, heretter omtalt som forordningen eller personvernforordningen. Forordningen erstatter og opphever EUs

¹ Bisnode Norge AS, Creditsafe Norway AS, Experian AS og Evry AS.

² Assessment Global – Norsk Verdivurdering AS, Altradius, Proff AS, Kredinor SA, Kredittopplysningen AS, KO International AS, Kredittfakta AS, Lindorff AS, Regnskapstall 1881 AS og Sergel Norge AS.

gjeldende personverndirektiv 95/46, i det følgende omtalt som 95-direktivet eller direktivet, som er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett i personopplysningsloven. Forordningen er EØS-relevant, og det legges opp til at den skal innlemmes i EØS-avtalen og gjennomføres i norsk rett. Justis- og beredskapsdepartementet (JD) sendte 6. juli 2017 ut et høringsnotat som presenterer JDs forslag til gjennomføring av forordningen i norsk rett.³

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår at det gis en ny personopplysningslov som gjennomfører forordningen, og at den någjeldende personopplysningsloven og personopplysningsforskriften oppheves. Dette innebærer også at de gjeldende forskriftsbestemmelsene om behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet oppheves. Dette høringsnotatet inneholder Kommunal- og moderniseringsdepartementets vurdering av om og hvordan behandling av person- og næringsopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet kan reguleres når forordningen gjennomføres i norsk rett.

1.3 *Hva som foreslås og hvorfor*

Kredittopplysningsvirksomhet innebærer behandling av store mengder opplysninger. De negative konsekvensene ved uriktig behandling kan bli betydelige for den enkelte. Departementet mener derfor det er gode grunner som taler for fortsatt å regulere blant annet hvilke opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet, hvor lenge opplysninger kan behandles, vilkår for utlevering, og når og hvordan de registrerte skal motta informasjon om behandling av opplysninger.

Departementet foreslår i dette høringsnotatet å videreføre store deler av det materielle innholdet i den gjeldende reguleringen av kredittopplysningsvirksomhet. Bestemmelsene vil supplere de generelle reglene i den nye personopplysningsloven, herunder personvernforordningen, når denne vedtas. Dette betyr at personopplysningslovens regler om blant annet behandlingsgrunnlag, sikring av personopplysninger og administrative sanksjoner vil gjelde i tillegg til de særskilte reglene som foreslås i dette høringsnotatet.

Det foreslås at regler om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet skal gjelde behandling av kredittopplysninger både om enkeltpersoner og om næringsdrivende.

2 Bør det fastsettes nasjonale regler om behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet?

2.1 *Gjeldende regulering av kredittopplysningsvirksomhet*

Kredittopplysningsvirksomhet er virksomhet som består i å belyse enkeltpersoners og virksomheters betalingsevne og -vilje. I gjeldende rett finnes det rettslige grunnlaget for å fastsette nærmere bestemmelser om behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet i personopplysningsloven § 3 fjerde ledd andre punktum. I medhold av denne bestemmelsen er kredittopplysningsvirksomhet i dag regulert i

³ Justis- og beredskapsdepartementet (2017). *Ny personopplysningslov – Gjennomføring av personvernforordningen i norsk rett*. Tilgjengelig her: www.regjeringen.no/contentassets/c907cd2776264a6486b8dd3ee00a4e3d/horingsnotat--ny-personopplysningslov--gjennomforing-av-personvernforordningen-i-norsk-rett.pdf

personopplysningsforskriften kapittel 4 og konsesjoner fra Datatilsynet med hjemmel i personopplysningsloven §§ 34 og 35, jf. personopplysningsforskriften § 4-5.

De generelle reglene i personopplysningsloven gjelder for behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet med mindre noe annet er bestemt i personopplysningsforskriften. All behandling av personopplysninger må ha et rettslig grunnlag i personopplysningsloven § 8, og ev. § 9 dersom det skal behandles sensitive personopplysninger. Departementet kan ikke se at det på noe tidspunkt er gjort en vurdering og tatt stilling til det rettslige grunnlaget for behandling av kredittopplysninger, men legger til grunn at behandling av kredittopplysninger kan skje med grunnlag i personopplysningsloven § 8 første ledd bokstav d, dvs. utførelse av en oppgave av allmenn interesse. Personopplysningsforskriften § 4-1 andre ledd bestemmer at reglene om kredittopplysningsvirksomhet også gjelder for behandling av kredittopplysninger om andre enn enkeltpersoner, dvs. om næringsdrivende.

Det er ikke adgang til å behandle verken person- eller næringsopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet uten tillatelse fra Datatilsynet. Tillatelse til behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet er gitt som standardkonsesjoner, slik at alle virksomheter som har konsesjon til å behandle opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet har likelydende konsesjoner. Konsesjonene regulerer hvilke opplysninger som kan behandles, hvilke kilder de kan innhentes fra, hvordan og til hvem de kan utleveres, slettefrister, og når og på hvilken måte informasjon skal gis til de registrerte.

Det er departementets erfaring at dagens regelverk fungerer godt. Nedenfor vil det likevel bli vurdert om det er ønskelig å gjøre endringer i de eksisterende reglene, og om det er behov for å supplere de gjeldende reglene med nye bestemmelser. Samtidig vil departementet vurdere om videreføring av eksisterende bestemmelser er i samsvar med krav i forordningen og forslaget til ny personopplysningslov.

2.2 Regulering av kredittopplysningsvirksomhet i enkelte andre land

Flere andre europeiske land har frem til nå hatt særregler om kredittopplysningsvirksomhet. Sverige har en egen lov om kredittopplysningsvirksomhet, kreditupplysningslagen 1973:1173. Det samme har Finland, se kreditupplysningslagen 11.05.2007/527. Den danske persondataloven 31.05.2000 nr. 429 har regler om kredittopplysningsvirksomhet i kapittel 5 og 6. Alle disse regelsettene omfatter også langt på vei behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende. Også i Storbritannia finnes regler om kredittopplysningsvirksomhet, nærmere bestemt i Data Protection Act 1998.

Det svenske Justitiedepartementet har levert en utredning, Ds 2017:26,⁴ om hvordan kredittopplysningsreglene kan tilpasses personvernforordningen. Det anbefales å videreføre den gjeldende svenske kredittopplysningsloven med de tilpasninger som er nødvendige for å imøtekomme forordningens krav. Blant annet foreslås det å videreføre regler om

⁴Justitiedepartementet (2017). Ds 2017:26 *En anpassning til dataskyddsförordningen – kreditupplysningslagen och några andra författningar*. Tilgjengelig her: www.regeringen.se/49f233/contentassets/be6e0c0f75f74db3a06f8dd26a535a93/en-anpassning-till-dataskyddsförordningen-ds-201726

gjenpartsplikt, begrensninger i adgangen til å behandle sensitive opplysninger, og krav om at mottaker av opplysningene skal ha saklig behov for dem. Det anbefales også å videreføre ordningen der kredittopplysningsreglene også regulerer behandling av opplysninger om næringsdrivende. Dessuten foreslås enkelte henvisninger til bestemmelsene i forordningen for å understreke at disse gjelder i tillegg til særreguleringen. Dette gjelder blant annet forordningens bestemmelser om tilsyn.

Det danske Justitsministeriet har i sitt forslag til ny databeskyttelseslov⁵ foreslått å videreføre de gjeldende reglene om kredittopplysningsvirksomhet med tilpasningene som forordningen nødvendiggjør. I kapittel 5 (§§ 19-21) gis det bestemmelser om hvilke opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet samt hvordan og til hvem disse opplysningene kan utleveres. Ordningen med at det må innhentes tillatelse fra det danske Datatilsynet før behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet, foreslås videreført. Videre foreslås det at forordningen artikkel 12-19 (rettigheter for de registrerte) skal gjelde når kredittopplysningsforetakene behandler opplysninger om næringsdrivende. I tillegg inneholder kapittel 4 i lovforslaget enkelte bestemmelser om utlevering av opplysninger gjeld til det offentlige til kredittopplysningsforetak.

2.3 Forordningen og nasjonalt handlingsrom for regulering av kredittopplysningsvirksomhet

2.3.1 Åpner forordningen for regulering av kredittopplysningsvirksomhet i norsk rett?

Forordningen inneholder ingen særskilte bestemmelser om kredittopplysningsvirksomhet. Behandling av personopplysninger som ledd i kredittopplysningsvirksomhet vil i utgangspunktet derfor være underlagt forordningens alminnelige regler. Forordningens alminnelige regler for behandling av personopplysninger er grundig omtalt i JDs høringsnotat om gjennomføring av personvernforordningen i norsk rett, og det vises til dette høringsnotatet for en nærmere redegjørelse for reglene.

Forordningen inneholder heller ikke noen konkret hjemmel for fastsettelse av nasjonale regler om kredittopplysningsvirksomhet. Artikkel 6 nr. 2 bestemmer imidlertid at medlemsstatene kan «opprettholde eller innføre mer spesifikke bestemmelser for å tilpasse anvendelsen av forordningens regler med henblikk på å sikre samsvar med artikkel 6 nr. 1 bokstav c og e, ved nærmere å fastsette særlige krav til behandlingen samt andre tiltak som har som mål å sikre en lovlig og rettfærdig behandling». Etter ordlyden i artikkel 6 nr. 2 er adgangen til å gi nasjonale særregler avgrenset til tilfeller hvor den aktuelle behandlingen av personopplysninger enten er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige (bokstav c), eller der behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmenhetens interesse eller utøve offentlig myndighet (bokstav e). Når det gjelder kredittopplysningsvirksomhet, vil det relevante grunnlaget for nasjonal lovgivning eventuelt være at behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmenhetens interesse (bokstav e). For å fastslå om forordningen åpner for nasjonale regler om

⁵ Justitsministeriet (2017). *Forslag til lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven)*. Tilgjengelig her: www.hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/60828

kredittopplysningsvirksomhet må det derfor vurderes om kredittopplysningsvirksomhet, etter forordningen, kan sies å være «en oppgave i allmennhetens interesse».

Forordningen selv gir ingen veiledning om hva som er en oppgave av allmenn interesse. Både i den svenske utredningen om kredittopplysningslagen⁶ og i det danske forslaget til ny databeskyttelseslov⁷ legges det til grunn at kredittopplysningsvirksomhet må anses som «en oppgave i allmennhetens interesse». Det vises til at det er av vesentlig betydning for så vel enkeltpersoner som virksomheter at behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet skjer på en saklig og lovlig måte, og at ulovlige behandlinger på dette området kan få alvorlige skadevirkninger for de involverte partene. Samfunnet som sådan har behov for kredittopplysningsvirksomhet, og en sterk interesse i at denne virksomheten på en effektiv måte fyller sin kredittbeskyttende funksjon.

Departementet kan slutte seg til denne argumentasjonen. Kredittopplysningsvirksomhet er en tjeneste som er viktig for en velfungerende økonomi. Virksomheten er viktig både for kreditors evne til å beskytte seg mot tap og for låntakers evne til å skaffe den forespurte kreditten. Også fra samfunnets synspunkt er det viktig at kredittgivning fungerer så smidig som mulig. Høy gjeldsbyrde og mange dårlige betalere kan føre til betydelige samfunnsproblemer. Dette er blant annet en av årsakene til at regjeringen la frem Prop. 87 L (2016-2017) Lov om gjeldsinformasjon ved kredittvurdering av privatpersoner (gjeldsinformasjonsloven), og at Stortinget 16. juni 2017 vedtok lov om gjeldsinformasjon ved kredittvurdering av privatpersoner⁸. Finansregelverket forutsetter at finansinstitusjoner foretar risikovurderinger på godt opplyst grunnlag før det ytes kreditt. Også i forbindelse med netthandel, som ofte skjer på kreditt, og annen handelsaktivitet er det av stor betydning for selger å ha mulighet til å kredittvurdere kjøper. Tilgang til opplysninger fra kredittopplysningstjenester har stor verdi i denne sammenhengen. Det er derfor departementets vurdering at tilgang til kredittopplysninger er av stor samfunnsmessig betydning og at kredittopplysningsvirksomhet derfor kan sies å være «en oppgave i allmennhetens interesse» i samsvar med forordningen. Det bemerkes likevel at det etter departementets syn er noe usikkerhet knyttet til forståelsen av forordningens artikkel 6 nr. 1 bokstav e og hvilket nasjonalt handlingsrom bestemmelsen gir. Departementet vil derfor følge utviklingen i de øvrige europeiske landene på dette området i tiden etter høringen.

Det å gi nasjonale regler om kredittopplysningsvirksomhet vil ha betydning for det rettslige grunnlaget for behandling av kredittopplysninger. Dersom det gis nasjonale regler, vil kredittopplysninger kunne behandles etter artikkel 6 nr. 1 bokstav e. Dersom det ikke gis nasjonale regler, vil slike opplysninger måtte behandles på grunnlag av et annet behandlingsgrunnlag. Det mest praktiske vil trolig være artikkel 6 nr. 1 bokstav f. Etter departementets vurdering er artikkel 6 nr. 1 bokstav f en svakere hjemmel for behandling av en type opplysninger som mange opplever som beskyttelsesverdige. Behandlingsgrunnlag i artikkel 6 nr. 1 bokstav f gir heller ingen mulighet til å fastsette nærmere detaljregler i nasjonal rett for å ivareta hensynene til de registrerte. Departementets vurdering er derfor at

⁶ Ds 2017:26 s. 39 med videre henvisninger til SOU 2017:39 s. 125-126.

⁷ Justitsministeriet (2017). *Forslag til lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven)*, s. 202-203.

⁸ Lov om gjeldsinformasjon ved kredittvurdering av privatpersoner av 16. juni 2017 nr. 47.

forordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e fremstår som det mest hensiktsmessige behandlingsgrunnlaget for behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet.

2.3.2 Hva kan det fastsettes nasjonale regler om?

Det følger av forordningen artikkel 6 nr. 2 at medlemsstatene kan opprettholde eller innføre «mer spesifikke bestemmelser» for å tilpasse anvendelsen av forordningens regler med henblikk på å sikre samsvar med artikkel 6 nr. 1 bokstav e, og at dette kan gjøres ved å «fastsette særlige krav til behandling samt andre tiltak som har som mål å sikre en lovlig og rettferdig behandling». Det følger også av artikkel 6 nr. 2 at de nasjonale reglene skal «sikre en lovlig og rettferdig behandling» av opplysningene. Videre følger det av artikkel 6 nr. 3 at de nasjonale reglene blant annet kan inneholde «de generelle vilkårene som skal gjelde for lovligheten av den behandlingsansvarliges behandling, hvilken type opplysninger som skal behandles, berørte registrerte, enhetene som personopplysningene kan utleveres til, og formålene med dette, formålsbegrensning, lagringsperioder samt behandlingsaktiviteter og framgangsmåter for behandling, herunder tiltak for å sikre lovlig og rettferdig behandling, slik som dem fastsatt med henblikk på andre særlige behandlingssituasjoner som nevnt i forordningen kapittel IX». Siden forordningen eksplisitt angir at landene «blant annet» kan fastsette bestemmelser om opplistede forhold, legger departementet til grunn at listen ikke er uttømmende. Departementet forstår forordningen slik at det er anledning til å spesifisere forordningens regler i nasjonal rett for å tilpasse de generelle reglene til behandling av kredittopplysninger. Det vises for øvrig til den nærmere redegjørelsen for innholdet i artikkel 6 i kapittel 7 i Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat om gjennomføringen av forordningen.

Departementet påpeker også at forordningens fortalepunkt 8 åpner for at det i tilknytning til nasjonale bestemmelser som presiserer eller begrenser forordningens regler, kan innarbeides «elementer fra» forordningen når det er nødvendig for sammenhengen eller av pedagogiske grunner. Etter departementets syn gir dette rom for å innta bestemmelser eller deler av bestemmelser fra forordningen i et eventuelt nasjonalt regelverk om behandling av kredittopplysningsopplysninger dersom dette gir en bedre sammenheng i regelverket.

2.4 *Departementets vurdering*

Kredittopplysningsvirksomhet omfatter, i tillegg til opplysninger om næringsdrivende, opplysninger om hoveddelen av den norske, voksne befolkningen. Som ledd i denne virksomheten behandles opplysninger som svært mange opplever som beskyttelsesverdige. Dette er både nøytrale opplysninger om f.eks. inntekt, formue og skatt, og det er negative opplysninger som betalingsanmerkninger. Formålet med innsamling og behandling av opplysningene er at de skal utleveres og brukes av kredittyttere i deres risikovurderinger. Etter departementets vurdering er det viktig med gode regler for behandling av så store mengder personopplysninger som tilfellet er i kredittopplysningsvirksomhet. Det er blant annet ønskelig å ha regler om hvilke opplysninger som kan brukes i virksomheten, hvilke kilder opplysninger kan innhentes fra, vilkår for utlevering og regler om informasjon til de registrerte.

Virksomheten er i dag regulert av et sett detaljregler i personopplysningsforskriften og i Datatilsynets standardkonsesjon som er særskilt tilpasset denne type virksomhet.

Tilsvarende regler gjenfinnes ikke i forordningens generelle regler. Dette gjelder f. eks. reglene om gjenpartsplikt ved utlevering av personopplysninger, det gjelder regler om hvilke kilder opplysninger kan hentes fra og hvilke opplysninger det er adgang til å bruke i kredittopplysningsvirksomhet, og det gjelder konkrete regler om lagringstid og slettefrister. Reglene balanserer på en god måte de registrertes interesse i beskyttelse av person- og næringsopplysninger med næringslivets behov for kredittopplysninger til bruk i risikovurderinger. Dagens regler er utarbeidet over tid i god dialog med bransjen og er godt innarbeidet i virksomhetene. Etter det departementet kjenner til, er det generell aksept og forståelse for de gjeldende reglene.

Konsekvensene ved urettmessig spredning og bruk av opplysninger om privatøkonomi, næringsøkonomi og kredittverdighet kan være svært negative for de registrerte. Fordi kredittopplysningsvirksomheten går ut på å samle inn opplysninger de fleste ikke ønsker å eksponere, er det gode grunner for å supplere forordningens generelle regler med detaljerte regler om hvilke opplysninger som kan brukes i virksomheten og hvordan de skal behandles. Særregler vil også bidra til å legitimere kredittopplysningsvirksomhet som sådan.

Departementet vurderer at særregulering av behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet bør videreføres for å sikre at de registrertes personvern ivaretas på en god måte. Forordningens generelle regler gir etter departementets syn hverken de registrerte eller de behandlingsansvarlige tilstrekkelig veiledning for ivaretagelse av de særlige hensyn som gjør seg gjeldende ved behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet. Ett annet moment som taler for en særregulering er ønsket om å videreføre reguleringen av behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende (se mer om dette i kapittel 3.2). Etter departementets vurdering vil det være hensiktsmessig å videreføre en samlet regulering av behandling av kredittopplysninger om henholdsvis enkeltpersoner og næringsdrivende i ett regelverk.

2.4.1 Lovens funksjon som supplerende rettsgrunnlag

Ved å fastsette nasjonale særregler om behandling av kredittopplysninger etableres et sikkert nasjonalt rettsgrunnlag for slike behandlinger. Det følger av forordningen artikkel 6 nr. 3 at for slike supplerende rettsgrunnlag skal, for så vidt gjelder behandlinger omfattet av artikkel 6 nr. 1 bokstav e, formålet med behandlingen være fastsatt i rettsgrunnlaget. Departementet vurderer at det er viktig å uforme en god formålsbestemmelse som setter klare rammer for behandling av opplysningene. Artikkel 6 nr. 3 gir også nasjonalt handlingsrom til å fastsette «særlig bestemmelser for å tilpasse anvendelsen» av forordningen på det konkrete området. På denne måten åpner forordningen for at det fastsette bestemmelser som særlig i ivaretar personvernet i møte med de utfordringene kredittopplysningsvirksomheten representerer.

Et særlig spørsmål er om kredittopplysningsforetakene har anledning til å velge å basere sin behandling av personopplysninger på et annet grunnlag enn det departementet har valgt som grunnlag for nasjonal særregulering. Som nevnt ovenfor i punkt 2.3.1 kan artikkel 6 nr. 1 bokstav f muligens være et alternativ behandlingsgrunnlag. Departementet mener likevel at det må kunne legges til grunn at når en behandling for et gitt formål er vurdert å falle inn under en av kategoriene som forutsetter nasjonal lovgivning, må behandlinger for dette

formålet alltid skje i samsvar med de nasjonale særreglene. I disse tilfellene er behandlingen vurdert som lovlig etter forordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a til e, og skal følge de særreglene som ev. er fastsatt i medhold av forordningens bestemmelser. Det er først dersom behandlingen ikke kan henføres under ett av de nevnte behandlingsgrunnlagene, at det er relevant å vurdere om behandlingen kan skje med grunnlag i artikkel 6 nr. 1 bokstav f om berettiget interesse. Departementet vurderer etter dette at all behandling av personopplysninger for kredittopplysningsformål skal skje i samsvar med bestemmelsene i lovforslaget, samt forordningen og de norske tilpasningsreglene i den generelle personopplysningsloven.

2.4.2 Valg av reguleringsform

Det er departementets inntrykk at gjeldende regulering i forskrift og standardkonsesjon fungerer tilfredsstillende. Et spørsmål er likevel *i hvilken form* nye regler bør fastsettes. I Justis- og beredskapsdepartementets høring om gjennomføring av forordningen i norsk rett foreslås den generelle konsesjonsordningen avvirket fordi en slik ordning ikke vil være i samsvar med forordningen. Forordningen artikkel 36 nr. 5 åpner imidlertid for at medlemsstatene kan fastsette nasjonale regler som pålegger forhåndsdrøftinger med, og forhåndsgodkjenning (konsesjon) fra, tilsynsmyndighetene når behandlingen foretas som ledd i utførelsen av en oppgave i allmennhetens interesse. Justis- og beredskapsdepartementet foreslår, i høringsnotatet om gjennomføring av personvernforordningen, at denne adgangen ikke benyttes, og viser blant annet til at forordningens alternative virkemidler anses å gi et vel så godt personopplysningsvern. Samtidig kan det være kostnadsbesparende for både Datatilsynet og de behandlingsansvarlige å avvike konsesjonsinstituttet⁹. På bakgrunn av Justis- og beredskapsdepartementets begrunnelse, vurderer departementet at dagens ordning med noen overordnede bestemmelser om kredittopplysningsvirksomhet i forskrift, samt detaljregulering i standardkonsesjon, ikke er en tilfredsstillende løsning som kan videreføres når forordningen gjennomføres i norsk rett. Departementet mener derfor det mest hensiktsmessige vil være å regulere behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet i lov.

En alternativ reguleringsmåte, som forordningen artikkel 40 åpner for, er bruk av bransjenormer (*codes of conduct*). Bransjenormene utvikles av bransjene selv i dialog med tilsynsmyndigheten. Normene skal godkjennes av tilsynsmyndigheten eller andre som er gitt godkjenningsmyndighet, og etterlevelse kan håndheves enten av tilsynsmyndigheten eller et annet godkjent organ. En fordel med en slik løsning er dels at det kan søkes å oppnå europeisk rettsenhet på området, dels at det kan gi større fleksibilitet til å endre reglene ved behov. Samtidig vil vi kunne oppleve av vi får et lavere beskyttelsesnivå ved behandling av kredittopplysninger enn vi har hatt i Norge, fordi andre europeiske land aksepterer et lavere beskyttelsesnivå for kredittopplysninger. En annen ulempe ved bruk av bransjenormer er svekket offentlig kontroll med, og håndhevelse av, vilkårene for virksomheten. Dessuten er det viktig å være oppmerksom på at det er frivillig å slutte seg til en bransjenorm. Selv om det kan foreligge et viss press i bransjen for å slutte seg til en norm, vil også store virksomheter kunne se seg tjent med den friheten det innebærer å stå utenfor. Lovregulering

⁹ Justis- og beredskapsdepartementet (2017). *Ny personopplysningslov – gjennomføring av personvernforordningen i norsk rett*, pkt. 15.3.2.1.

gir på sin side forutberegnelighet både for de registrerte og de behandlingsansvarlige. En lovregulering er også et uttrykk for at myndighetene mener kredittopplysningsvirksomhet er en viktig virksomhet, samtidig som det er nødvendig å regulere behandlingen av opplysninger slik at de registrertes personvern ikke krenkes. Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvorvidt det bør tas sikte på at nærmere regler om kredittopplysningsvirksomhet fastsettes i bransjenormer.

En ren detaljregulering i bransjenormer vil videre innebære at artikkel 6 nr. 1 bokstav e ikke kan anvendes som behandlingsgrunnlag, da det ikke vil foreligge et slikt nasjonalt rettsgrunnlag som kreves etter artikkel 6 nr. 3. Det er imidlertid mulig å fastsette et grunnlag for behandlingen i nasjonal rett med hjemmel i artikkel 6 nr. 3, men overlate den videre reguleringen av de nærmere vilkårene for behandling til bransjenormer. Man kan også tenke seg ulike mellomløsninger, der noen bestemmelser tas inn i lov (eller forskrift), mens andre reguleres i bransjenormer. Dersom man skulle mene at det er hensiktsmessig å dele reguleringen mellom lov og bransjenorm, bes det særlig om høringsinstansenes syn på hvilke deler av gjeldende regulering som bør videreføres i lov og hva som best kan reguleres i bransjenormer.

Et annet spørsmål er om en lovregulering av kredittopplysningsvirksomhet skal skje i personopplysningsloven eller i en særlig lov om kredittopplysningsvirksomhet. Etter departementets foreløpige vurdering vil det mest hensiktsmessige være å fastsette en egen lov om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet, med adgang for Kongen til å fastsette nærmere bestemmelser i forskrift. Begrunnelsen for dette er at personopplysningsloven også i fremtiden kun bør angi de generelle reglene for behandling av personopplysninger, mens særregler for ulike sektorer fortsatt bør plasseres i egne regelverk. Samtidig vil det være unaturlig å regulere behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende i personvernregelverket. Det understrekes at det ikke er tatt stilling til hvilket departement som bør gis ansvar for å følge opp kredittopplysningsregelverket. Det bes om høringsinstansenes syn på hvorvidt det bør fastsettes en særlig lov om kredittopplysningsvirksomhet. Avslutningsvis i høringsnotatet er det tatt inn et forslag til hvordan en ny lov om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet kan se ut.

Departementet har tatt sikte på å fastsette de mest sentrale og grunnleggende bestemmelsene om kredittopplysningsvirksomhet i lov, men samtidig åpne for en viss fleksibilitet gjennom adgang til å fastsette detaljer i forskrift. Lovforslaget viderefører i all hovedsak gjeldende rett på kredittopplysningsområdet. Det er imidlertid foreslått noen tilpasninger for å bringe reglene i samsvar med personvernforordningen slik den er foreslått gjennomført i norsk rett.

Av hensyn til regelverkets omfang har departementet vurdert at det er uhensiktsmessig å gjenta de av bestemmelsene i den nye personopplysningsloven og personvernforordningen som også vil gjelde for kredittopplysningsvirksomhet. De mest sentrale definisjonene er likevel av pedagogiske hensyn inntatt i forslaget til kredittopplysningslov. For øvrig vises det til den generelle personopplysningslovens og personvernforordningens regler om blant annet den behandlingsansvarliges plikter og ansvar, sikring av opplysningene, Datatilsynets myndighet og administrative sanksjoner.

3 Reglens geografiske og saklige virkeområde

3.1 Reglens geografiske virkeområde

De bestemmelsene om kredittopplysningsvirksomhet som departementet anbefaler i dette høringsnotatet, er basert på at personvernforordningen gir rettslig grunnlag for reguleringen. Departementet finner det derfor naturlig at nytt kredittopplysningsregelverk gis samme geografiske virkeområde som forordningen og det generelle personopplysningsregelverket. Departementet viser derfor til kapittel 5 i Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat om gjennomføring av personvernforordningen for så vidt gjelder kredittopplysningsreglens geografiske virkeområde. Det som der er sagt om det generelle personvernregelverkets anvendelse på Svalbard og Jan Mayen gis tilsvarende anvendelse for kredittopplysningsreglene.

3.2 Reglens saklige virkeområde: Bør reglene om kredittopplysningsvirksomhet omfatte andre enn fysiske personer?

3.2.1 Gjeldende rett

De gjeldende reglene om behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet gjelder også for næringsopplysninger. Som næringsdrivende regnes etter gjeldende kredittopplysningsregler foretak som er registrert i Foretaksregisteret eller i Merverdiavgiftsregisteret samt foretak som er registrert i arbeidsgiverdelen i Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret, dersom de etter en konkret vurdering kan sies å utøve næringsvirksomhet. Hensynet bak regelen er at uriktige kredittopplysninger eller uriktig bruk av kredittopplysninger om virksomheten kan være vel så skadelig for en næringsdrivende som uriktig bruk av personopplysninger kan være for en privatperson. Alle reglene i kredittopplysningsvirksomhet gjelder likevel ikke for næringsdrivende. Unntak er gjort blant annet for gjenpartsplikten, som kun gjelder overfor fysiske personer. Også de øvrige informasjonsreglene gjelder ulikt for fysiske og juridiske personer. Tilsvarende gjelder ulike regler for hvilke opplysninger det er anledning til å bruke i kredittopplysningsvirksomhet om henholdsvis fysiske og juridiske personer.

3.2.2 Forordningen

Bestemmelsene om personvernforordningens saklige virkeområde har ingen betydning for spørsmålet om kredittopplysningsreglene skal omfatte næringsdrivende, siden forordningen kun gjelder for behandling av opplysninger om fysiske personer. Norge står derfor fritt til å vurdere om vi ønsker å fastsette regler også for behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende.

3.2.3 Departementets vurderinger

Det er et særskilt spørsmål om reglene om kredittopplysningsvirksomhet bør omfatte behandling av opplysninger om andre enn fysiske personer, dvs. kredittopplysninger om næringsdrivende.

Som nevnt ovenfor i kapittel 3, er det også i våre naboland bestemt at kredittopplysningsreglene gjelder for behandling av opplysninger om næringsdrivende, men med enkelte tilpasninger. Både det svenske Justitiedepartementet og det danske Justitsministeriet har i sine respektive utredninger og lovforslag foreslått å videreføre ordningen der kredittopplysningsreglene også regulerer behandling av opplysninger om næringsdrivende.

Også næringsdrivende kan rammes hardt dersom uriktige økonomiske opplysninger om dem spres. Slik departementet ser det, er det derfor gode grunner som taler for å videreføre regulering av behandling av kredittopplysninger også om næringsdrivende. Departementet er samtidig klar over at næringsdrivende ikke er en ensartet gruppe, og at det kan være gode grunner til å ha noe ulike regler for ulike kategorier næringsdrivende. I mange tilfeller vil det kunne være vanskelig å skille foretakets økonomi fra eiers private økonomi. Enkeltpersonforetak kan derfor i mange sammenhenger best behandles som enkeltpersoner i kredittopplysningssammenheng, og dermed få tilsvarende rettigheter som enkeltpersoner. Allerede i gjeldende regulering er det trukket et skille mellom enkeltpersonforetak som er registrert i foretaksregisteret og de som ikke er det, slik at de enkeltpersonforetakene som ikke er registrert blir behandlet som fysiske personer. Dette følger blant annet av kredittopplysningskonsesjonens pkt. 3.1 om forhåndsvarsel, og det følger av konsesjonens merknader pkt. 1.1.3.2 som sier at opplysninger om betalte fakturaer ikke kan registreres for enkeltpersonforetak som ikke er registrert i foretaksregisteret. Departementet anbefaler at dette skillet videreføres, slik at når regelverket henviser til næringsdrivende, er det tale om foretak som er registrert i foretaksregisteret, Merverdiavgiftsregisteret, eller i arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver-/Arbeidstakerregisteret.

For så vidt gjelder registrering i Arbeidsgiver-/Arbeidstakerregisteret anbefaler departementet ikke å videreføre gjeldende regel om at det skal foretas en konkret vurdering av om det utøves næringsvirksomhet for å avgjøre om foretaket skal regnes som næringsdrivende. En slik regel forutsetter individuell vurdering av hvert foretak, og kan gi seg utslag i ulikt resultat hos de ulike kredittopplysningsforetakene. For å skape mest mulig klarhet og forutsigbarhet, mener derfor departementet at foretak som er registrert i Arbeidsgiver-/Arbeidstakerregisteret skal regnes som næringsdrivende.

Det er videre ikke gitt at reguleringen skal være lik for behandling av nærings- og personopplysninger. Departementet foreslår derfor i lovforslaget § 5 at reglene i personvernforordningen og den nye personopplysningsloven bare skal gjelde for behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende der dette eksplisitt fremgår av kredittopplysningsloven.

Vi ber om høringsinstansenes syn på spørsmålet om behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende fortsatt bør reguleres. Dersom forslaget om en særskilt lov om kredittopplysningsvirksomhet ikke videreføres etter høringen, vil departementet vurdere alternative reguleringsformer for behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende.

4 Opplysningstyper

4.1 Hvilke opplysninger kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet

4.1.1 Gjeldende rett

Hvilke opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet og hvilke kilder disse kan innhentes fra, fremgår av bestemmelser i Datatilsynets standardkonsesjon.

Opplysningene deles i kategoriene grunndata (identifikasjons- og kontaktopplysninger), kredittopplysninger fra offentlig tilgjengelige kilder og kredittopplysninger fra kilder som ikke er offentlig tilgjengelige. Det vises til vedlagte konsesjon pkt. 1.1 for en fullstendig oversikt.

4.1.2 Forordningen

Forordningen inneholder ingen bestemmelser om hvilke opplysninger som kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet, ut over det som følger av de generelle prinsippene i artikkel 5. Av denne bestemmelsen følger at de opplysningene som behandles må være adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålet, at de skal være korrekte og oppdaterte, og at opplysningene ikke kan lagre i identifiserbar form lenger enn det som er nødvendig for formålet. Forordningen artikkel 6. nr. 3 jf. nr. 1 bokstav e åpner likevel for å fastsette nasjonale særregler blant annet om hvilke opplysningstyper det skal være adgang til å behandle, forutsatt at slike regler er nødvendige.

4.1.3 Departementets vurderinger

I kredittopplysningsvirksomhet behandles opplysninger som de fleste har et ønske om at det skal være begrenset tilgang til. For å begrense kredittopplysningsforetakenes tilgang til opplysninger, vurderer departementet det som nødvendig å fastsette regler om hvilke opplysninger som kan behandles i virksomheten. Det foreslås å videreføre gjeldende rett i den nye kredittopplysningslovens kapittel II, men med de tilpasninger som er nødvendige for å imøtekomme forordningens krav.

I forslag til ny § 7 angis hvilke *hovedkategorier* opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet om henholdsvis *enkeltpersoner* og *næringsdrivende*. Dette gjelder for det første grunndata om den enkelte, dvs. informasjon som er nødvendig for å identifisere den enkelte, så som navn, fødselsnummer og adresse, samt kontaktinformasjon og enkelte grunndata om næringsdrivende. I tillegg kan det behandles kredittopplysninger fra både offentlig tilgjengelige kilder, som Brønnøysundregistrene og Skattedirektoratet, og ikke offentlig tilgjengelige kilder, som inkassobyråer og gjeldsregisteret, jf. lov 16.06.2017 nr. 47. Opplysninger som kan registreres er blant annet utlagt likning, opplysninger om tvangsforretninger i fast eiendom og løsøre, inkassosaker/betalingsanmerkninger, rettskraftige dommer (ikke straffedommer), informasjon om åpnet gjeldsforhandling og gjeldsopplysninger. For næringsdrivende kan det i tillegg behandles en del opplysninger om selskapets økonomi. Departementet foreslår ikke å videreføre angivelsen av at kredittopplysningene kan hentes fra henholdsvis offentlige og ikke-offentlige kilder, da vi mener dette har liten informasjonsverdi i tillegg til listen over alternative kilder i forslaget § 9.

Etter departementets vurdering er det ikke hensiktsmessig å innta en fullstendig liste over hvilke opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomheten i lovforslaget § 7.

Det legges til grunn at det over tid vil kunne oppstå endringer i hvilke opplysninger som er hensiktsmessige å bruke i slik virksomhet. Følgelig vil det også oppstå behov for regelendringer, og opplysningene kan derfor med fordel fremgå av forskrift for å gi rom for fleksibilitet. Adgangen til i forskrift for å angi hvilke opplysninger som kan behandles er derfor presisert i lovforslaget § 30. Det må likevel være et klart utgangspunkt at de opplysningene som skal brukes i virksomheten må ha nær sammenheng med og være klart egnet til å si noe om den registrertes betalingsevne og -vilje. Bestemmelsen i forslaget § 7 angir således rammen for forskriftsregulering av hvilke opplysninger som kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet. Dersom det besluttes at deler av kredittopplysningsreguleringen skal inntas i en bransjenorm fremfor i en forskrift, vil bransjenormen gi tilnærmet samme fleksibilitet som forskrift til å detaljregulere hvilke opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet.

4.2 Opplysninger som ikke kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet

4.2.1 Gjeldende rett

I gjeldende konsesjoner er det eksplisitt fastsatt at det ikke er anledning til å behandle sensitive personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet. Konsesjonen inneholder også bestemmelser som setter visse begrensninger på registrering og behandling av inkassoopplysninger og opplysninger om gjeldsordning. Ut over dette er det den positive oppregningen av hvilke bestemmelser som kan registreres som avgjør hvilke opplysninger det er adgang til å behandle.

4.2.2 Forordningen

Som nevnt i pkt. 4.1.2 inneholder forordningen ingen bestemmelser om hvilke opplysninger som kan, eller ikke kan, brukes i kredittopplysningsvirksomhet, ut over det som følger av de generelle prinsippene i artikkel 5. Det ligger imidlertid begrensninger i forordningens bestemmelser om at opplysningene må være adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålet, at de må være korrekte og oppdaterte, og at de ikke lagres i identifiserbar form lenger enn det som er nødvendig for formålet. Forordningen art. 9 nr. 1 og 10 oppstiller dessuten generelt forbud mot/begrensninger i adgangen til å behandle særlige kategorier personopplysninger. Dette omfatter de opplysningskategoriene som tradisjonelt er omtalt som «sensitive personopplysninger» i Norge. Art. 9 nr. 2 tillater behandling av sensitive opplysninger i nærmere angitte tilfeller. Forordningen artikkel 6. nr. 3 jf. nr. 1 bokstav e åpner for å fastsette nasjonale særregler blant annet om hvilke opplysningstyper det skal være adgang til å behandle, forutsatt at slike regler er nødvendige.

4.2.3 Departementets vurderinger

Departementet legger til grunn at forordningen artikkel 6 nr. 3 kan tolkes slik at den ikke bare åpner for å fastsette regler om hvilke opplysninger som *kan* behandles, men at den også åpner for å avgrense mot behandling av bestemte opplysninger. I den svenske utredningen om særregulering av behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet, Ds 2017:26, har det svenske Justitiedepartementet i kapittel 5.5 vurdert at forordningen artikkel 6 nr. 2 og 3 gir nasjonalt handlingsrom til fastsette bestemmelser som forbyr behandling av sensitive

personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet. Departementet slutter seg til den svenske vurderingen av det nasjonale handlingsrommet.

Departementet foreslår derfor å lovfeste at det, som etter gjeldende rett, ikke skal være anledning til å bruke opplysninger nevnt i forordningen artikkel 9 nr. 1 i kredittopplysningsvirksomhet, se lovforslaget § 8. Dette er blant annet opplysninger om helse, etnisk bakgrunn og politisk tilhørighet. Departementet vurderer at sensitive opplysninger ikke har en så nær og direkte sammenheng med den enkeltes økonomi at de er nødvendige for formålet. Riktig nok kan for eksempel langvarig sykdom få konsekvenser for en persons økonomi. Departementet mener likevel at det er de økonomiske opplysningene om vedkommende, f.eks. inntekt og betalingsanmerkninger, som bør være relevante for kredittvurderingen, og ikke det faktum at personen er syk. Det er dessuten vanskelig å kvalitetssikre kildene slike opplysninger eventuelt blir innhentet fra, og derigjennom sikre tilfredsstillende datakvalitet.

Departementet kan videre vanskelig se at noen av unntakssituasjonene i artikkel 9 nr. 2 i praksis vil kunne gjøre seg gjeldende i kredittopplysningsvirksomhet, og derigjennom åpne for behandling av sensitive opplysninger. Vi anbefaler likevel å innta en særregel i lovforslaget § 8 om at unntakene i artikkel 9 nr. 2, som tillater behandling av sensitive personopplysninger i gitte tilfeller, ikke skal gjelde for kredittopplysningsforetakenes behandling av personopplysninger.

Departementet vurderer at det i kredittopplysningsvirksomhet heller ikke bør være adgang til å behandle opplysninger nevnt i forordningen artikkel 10, dvs. opplysninger om at noen er siktet, tiltalt eller dømt for et straffbart forhold. Selv om slike opplysninger ikke er å anse som en særlig kategori personopplysninger etter forordningen artikkel 9 nr. 1, er det opplysninger som de fleste opplever som meget sensitive og beskyttelsesverdige. Departementet kan ikke se at det er nødvendig å behandle slike opplysninger for å kunne foreta fullgode kredittvurderinger. Ett unntak er det likevel grunn til å gjøre. Unnløstelse av å utarbeide og innlevere regnskap i samsvar med reglene i regnskapsloven kapittel 3 og 8 er straffbart jf. regnskapsloven § 8-5 jf. straffeloven §§ 392 - 394. Opplysninger om manglende regnskap for næringsdrivende må likevel kunne registreres i kredittopplysningsvirksomhet. Fordi det dreier seg om næringsopplysninger, vurderer departementet personvernetrusselen som begrenset samtidig som informasjonen vurderes som klart relevant i kredittvurderingssammenheng. Informasjonen om manglende utarbeidelse og innlevering av regnskap vil dessuten fremgå av Regnskapsregisteret i Brønnøysundregistrene, og er sånn sett en offentlig tilgjengelig opplysning fra myndighetens side som kredittopplysningsforetakene kan innhente med hjemmel i lovforslaget § 7 jf. § 9 første ledd nr. 3.

I lovutkastet §§ 10-14 listes det opp en rekke andre opplysninger som departementet mener at det ikke bør være adgang til å bruke i kredittopplysningsvirksomhet, eller som skal underlegges særskilte begrensninger. Dette gjelder blant annet omtvistede fordringer (§ 11) og opplysninger om tidligere forespørsler om kredittopplysninger (§ 14). Det gis også nærmere regler om tidspunkt for registrering og bruk av inkassoopplysninger (§ 10) og opplysninger om registrert gjeldsordning (§ 12). De foreslåtte bestemmelsene er en videreføring av gjeldende rett.

5 Hvilke kilder opplysningene kan hentes fra

5.1 Gjeldende rett

Gjeldende konsesjoner inneholder en opplisting over hvilke kilder kredittopplysningsforetakene kan innhente opplysninger fra. Kildene inkluderer inkassobyråer og andre som driver virksomhet i henhold til inkassoloven, Ambita AS og Statens Kartverk, Brønnøysundregistrene, Norsk Lysingsblad, Statistisk sentralbyrå, Det sentrale folkeregisteret, Skattedirektoratet, domstolene, andre kredittopplysningsforetak, media, den registrerte selv, teleselskaper og offentlige tilbydere av kontaktinformasjon.

5.2 Forordningen

Forordningen inneholder ingen bestemmelser om hvilke kilder opplysninger kan hentes fra. De generelle prinsippene i artikkel 5 legger likevel noen rammer, blant annet ved at det slås fast at opplysningene må være korrekte og oppdaterte. Forordningen artikkel 6. nr. 3 inneholder en ikke uttømmende liste over forhold det kan fastsettes nasjonale særregler om. Hvilke kilder opplysninger kan innhentes fra er ikke eksplisitt opplistet. Det fremgår likevel klart at listen ikke er uttømmende, jf. formuleringen «Nevnte rettslige grunnlag kan inneholde....., blant annet (vår *understrekning*) de generelle vilkår som skal gjelde for lovligheten....».

5.3 Departementets vurderinger

Etter departementets vurdering er det nødvendig å regulere hvilke kilder som benyttes i kredittopplysningsvirksomhet. Dette sikrer blant annet at opplysningene holder en tilfredsstillende kvalitet. Departementet mener forordningen artikkel 6 nr. 3 gir hjemmel til å fastsette nasjonale regler om hvilke kilder opplysningene kan hentes fra. Slike regler må, etter departementets vurdering, ses som en spesifisering av forordningens regler som et ledd i sikring av datakvaliteten og den enkeltes personvern.

I lovforslaget § 9 listes det opp *hvilke kilder* kredittopplysningsforetakene har anledning til å hente opplysninger fra. Bestemmelsen er i det alt vesentlige en videreføring av gjeldende rett. Opplysninger kan innhentes fra inkassobyråer og andre som driver virksomhet i henhold til inkassoloven, Ambita AS og Statens Kartverk, Brønnøysundregistrene, Norsk Lysingsblad, Statistisk sentralbyrå, Det sentrale folkeregisteret, Skattedirektoratet, domstolene, andre kredittopplysningsforetak, Gjeldsinformasjonsregisteret (ny kilde), den registrerte selv, teleselskaper og offentlige tilbydere av kontaktinformasjon. Som et ledd i sikring av datakvaliteten, kan opplysninger om konkurs, akkord og gjeldsforhandlinger kun hentes fra Brønnøysundregistrene og Norsk Lysingsblad.

Etter gjeldende rett er det anledning til å hente opplysninger om næringsdrivende fra media. Med utbredelsen av blant annet sosiale medier, omfatter mediebegrepet i dag noe helt annet enn det gjorde for få år siden. Departementet vurderer at mediebegrepet er så omfattende at det kan erstattes med «offentlig tilgjengelige kilder» for så vidt gjelder innhenting av opplysninger om næringsdrivende. Lovforslaget åpner derfor for at opplysninger om

næringsdrivende, i tillegg til de spesifikt opplistede kildene, kan hentes fra «offentlig tilgjengelige kilder».

Etter departementets vurdering kan det være hensiktsmessig å gruppere enkelte av de ulike kildene på et aggregert nivå, slik at reglene gir større rom for fleksibilitet. Det bes om høringsinstansenes innspill til egnede overordnede grupperinger av de opplistede kildene.

Departementet antar at det over tid vil kunne skje en utvikling i hvilke kilder det vil være naturlig å bruke i kredittopplysningsvirksomhet. For å kunne håndtere denne utviklingen på en hensiktsmessig måte, legger departementet til grunn at det vil kunne være ønskelig å spesifisere kildene nærmere i forskrift. Adgangen til i forskrift å angi hvilke kilder opplysninger kan innhentes fra er derfor presisert i lovforslaget § 30.

6 Utlevering av kredittopplysninger

Gjeldende rett regulerer både til hvem og hvordan kredittopplysninger kan utleveres. Nedenfor blir det redegjort for om, og eventuelt, hvordan, disse bestemmelsene kan og bør videreføres.

6.1 Hvem kan opplysninger utleveres til

6.1.1 Gjeldende rett

Det fremgår av personopplysningsforskriften § 4-3 første ledd at kredittopplysninger bare kan gis mottakere med «saklig behov» for opplysningene i sin virksomhet. Det er ikke sagt noe nærmere om hva som anses som saklig behov. Gjennom Datatilsynets og Personvernemndas praksis er det imidlertid klarlagt at selv om en virksomhet som sådan kan ha saklig behov for kredittopplysninger på generelt grunnlag, vil det kunne oppstå situasjoner der uthenting av opplysninger ikke var saklig. I sak 2017-02 kom Personvernemnda til at en verkstedeier hadde benyttet sin tilgang til kredittopplysninger til å innhente informasjon om en slektning uten at det forelå en reell kredittvurderingssituasjon. Dette ble ansett å være en overtredelse av personopplysningsforskriftens regler, og virksomheten ble ilagt et overtredelsesgebyr.

6.1.2 Forordningens bestemmelser

I samsvar med forordningen artikkel 6 nr. 3 jf. nr. 1 bokstav e kan det fastsettes nasjonale bestemmelser blant annet om hvem personopplysninger kan utleveres til. Det følger videre av forordningen artikkel 5 nr. 1 at opplysninger skal behandles til uttrykkelig angitte og berettigede formål. Opplysningene kan ikke viderebehandles på en måte som er i strid med innsamlingsformålet. Etter artikkel 5 nr. 2 er det den behandlingsansvarlige, altså kredittopplysningsforetaket, som er ansvarlig for at prinsippene om lovlig behandling i artikkel 5 nr. 1 overholdes.

6.1.3 Departementets vurderinger

Det er departementets vurdering at det med grunnlag i artikkel 6 nr. 3 jf. nr. 1 bokstav e og artikkel 5 er adgang til å fastsette nærmere regler i nasjonal rett om utlevering av

kredittopplysninger. Slike regler anses nødvendig for å tilpasse anvendelsen av forordningen på dette konkrete området, og ivareta de registrertes behov for konfidensialitet.

Departementet foreslår, jf. lovforslaget § 15 første ledd, å lovfeste at kredittopplysninger bare kan utleveres til to grupper mottakere. For det første kan kredittopplysninger utleveres til mottakere som har saklig behov for opplysningene i samsvar med formålet med loven, dvs. til kredittvurdering. Bestemmelsen innebærer at kredittopplysningsforetaket må foreta en viss undersøkelse av mottakers virksomhet ved inngåelse av avtale om kjøp av opplysninger. Disse undersøkelsene skal gi grunnlag for å kunne vurdere om det er sannsynlig at opplysningene vil bli brukt som grunnlag for kredittvurdering og at kredittvurderingen er nødvendig i mottakers virksomhet. Skal det gis tilgang til direkte søk i databasen, gjøres denne undersøkelsen ved inngåelse av avtalen om slik tilgang. Tilgang til opplysninger bør nektes dersom forespørselen ikke synes å være basert på behov for kredittvurdering, eller annet behov for økonomisk vurdering.

Kredittopplysningsforetaket er ansvarlig for at de innsamlede opplysningene behandles i samsvar med forordningen og særlovgivningens regler. Dette følger av ansvarsprinsippet i forordningen artikkel 5 nr. 2. Foretaket er blant annet ansvarlig for at opplysninger behandles i samsvar med de generelle kravene i forordningen artikkel 5 nr. 1, herunder kravet om at opplysninger ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med innsamlingsformålet. Kredittopplysningsforetaket må derfor selv vurdere hvor omfattende undersøkelser den skal gjøre før det inngås avtale om utlevering av kredittopplysninger.

Endringen i ordlyd er ikke ment å innebære noen realitetsendring. Departementet mener det følger av forordningen artikkel 5, de alminnelige kravene om nødvendighet og relevans, og forbudet mot uforenlig viderebruk av opplysninger, at den som etterspør kredittopplysninger må ha saklig behov for opplysningene i forbindelse med reelle kredittvurderinger. I praksis vil det likevel, som følge av ansvarsprinsippet i forordningen artikkel 5 nr. 2, kunne falle et større ansvar på kredittopplysningsforetaket til å foreta undersøkelser enn det som har vært praksis etter personopplysningsloven.

For det andre foreslår departementet i lovforslaget § 15 første ledd at det skal være adgang til å utlevere kredittopplysninger til mottakere som har hjemmel i lov til å innhente kredittopplysninger. Dette kan for eksempel være relevant for offentlig myndigheter som yter tilskudd til private organisasjoner eller andre mottakere. Det vil da være relevant å kunne foreta en viss kontroll av mottakers økonomi før tilskudd utbetales, for på denne måten å sørge for at offentlige midler forvaltes på en god måte. Slike vurderinger er relevante vurderinger av økonomiske forhold, men uten at det foreligger noe klart kredittelement. Etter departementets vurderinger er denne bruken av opplysningene likevel ikke uforenlig med innsamlingsformålet, og ligger således innenfor den gjenbruken av personopplysninger som forordningen åpner for å hjemle i nasjonal rett. Ved fastsettelse av lov hjemmel for innhenting av kredittopplysninger i andre sammenhenger enn i rene kredittvurderingstilfeller, må det blant annet legges vekt på hvor påregnelig innhenting er for den registrerte, og om kredittopplysningene er av vesentlig betydning for det nye formålet.

Departementet foreslår videre å lovfeste i forslaget § 16 at gjeldsopplysninger jf. gjeldsinformasjonsloven 16.06.2017 nr. 47 § 2 bokstav d bare kan utleveres til finansforetak, Husbanken og Statens pensjonskasse i samsvar med gjeldsinformasjonsloven § 12 første ledd bokstav a, til kommuner i forbindelse med behandling av saker om startlån jf. gjeldsinformasjonsloven § 12 første ledd bokstav b, eller brukes som grunnlag for beregning av kredittscore jf. gjeldsinformasjonsloven § 13 annet ledd. Gjeldsopplysninger er opplysninger som er taushetsbelagte hos finansforetakene, og gjeldsinformasjonsloven har ikke ment å åpne for omfattende utlevering av opplysningene. Bestemmelsen er ny i kredittopplysningssammenheng som følge av at gjeldsinformasjonsloven ble vedtatt i juni 2017 og ennå ikke er trådt i kraft når dette høringsnotatet sendes ut. Forslaget innebærer en speiling av bestemmelsen i gjeldsinformasjonsloven §§ 12 og 13, og er tatt med av pedagogiske hensyn.

6.2 Hvordan kan opplysninger utleveres

6.2.1 Gjeldende rett

Hovedregelen i personopplysningsforskriften § 4-3 annet ledd er at kredittopplysninger skal gis skriftlig, enten elektronisk eller papirbasert. Etter gjeldende praksis gis privatpersoner *ikke* tilgang til direkte søk/oppslag i kredittopplysningsdatabaser. Dersom privatpersoner skal gis tilgang til kredittopplysninger, skal behovet for opplysningene godtgjøres skriftlig overfor kredittopplysningsforetaket, og opplysningene skal deretter utleveres skriftlig.

Opplysninger som ikke inneholder noe som kan bli anført mot den registrerte kan utleveres muntlig. I så fall skal opplysningene samt mottakers navn og adresse oppbevares i minst seks måneder. Også i hastesituasjoner kan opplysninger utlevere muntlig. Dersom de utleverte opplysningene inneholder noe som kan anføres mot den registrerte, skal de bekreftes skriftlig. Også ved hasteutleveringer skal utleverte opplysninger og mottakers navn og adresse oppbevares i minst seks måneder.

Etter merknadene til gjeldende konsesjoner skal kredittopplysninger gis på grunnlag av søkekriterier som gir unike treff.

Videre følger det av personopplysningsforskriften § 4-3 fjerde ledd at avtaler som går ut på at bestilleren skal få vite det kredittopplysningsforetaket blir kjent med i fremtiden, bare kan omfatte opplysninger om næringsdrivende.

6.2.2 Forordningens bestemmelser

Forordningen inneholder ikke særskilte bestemmelser om hvordan personopplysninger kan utleveres. I samsvar med forordningen artikkel 6 nr. 3 kan landene fastsette nærmere regler om hvem opplysninger kan utleveres til, formålet med utleveringen og andre tiltak som er nødvendige for å sikre lovlig og rettferdig behandling.

6.2.3 Departementets vurderinger

Departementet vurderer at det er nødvendig å gi nærmere regler om hvordan kredittopplysninger kan utleveres for å ivareta de registrertes personvern på en god måte. Det er videre departementets vurdering at artikkel 6 nr. 3 åpner for å fastsette slike regler om

utlevering. Lovforslaget inneholder av pedagogiske grunner visse elementer fra forordningen, noe som anses å være i samsvar med forordningens fortalepunkt 8.

Etter gjeldende praksis må direkte søk/oppslag i kredittopplysningsdatabasen, av hensyn til farene for sammenblanding av de registrerte, skje ved hjelp av fødsels- eller organisasjonsnummer, såfremt spørres lovlig kan registrere og behandle dette. Dersom spørres ikke har anledning til å gjøre direkte søk på enkeltpersoner ved hjelp av fødselsnummer, har kredittopplysningsforetaket ikke anledning til å oppgi en liste over personer dersom det er flere som tilfredsstiller søkekriteriene som er brukt. Søket må i disse tilfellene spesifiseres slik at det bare gir ett enkelt treff i kredittopplysningsdatabasen. Dette kan gjøres ved kombinasjon av ulike søkekriterier, for eksempel navn, fødselsår og adresse forutsatt at kombinasjonen gir unike treff. Som et ledd i å sikre en lovlig og rettferdig behandling, vurderer departementet at det kan være behov for en bestemmelse om at søk i kredittopplysningsforetakenes databaser skal foregå på en måte som gir ett unikt treff. Dette vil i så fall gjelde uavhengig av om det gjøres direkte søk/oppslag i databasen, eller om man henvendelser seg til kredittopplysningsforetaket på annen måte. En mulig formulering fremgår av lovforslaget § 15 annet ledd. Det bes om høringsinstansenes syn på dette.

Departementet foreslår videre å videreføre gjeldende rett slik at utlevering fra kredittopplysningsregistre skal skje skriftlig, jf. lovforslaget § 15 tredje ledd. Dette omfatter både elektronisk og papirbasert utlevering. Etter gjeldende praksis kan opplysninger i visse tilfeller gis muntlig, f.eks. dersom det er nødvendig av tidshensyn. Dersom opplysningen inneholder negativ informasjon, skal den i så fall så raskt som mulig bekreftes skriftlig. For opplysninger som er utlevert muntlig, skal kredittopplysningsforetaket oppbevare logg i minst seks måneder slik at de kan besvare ev. innsynshenvendelser fra den registrerte. Departementet er ikke kjent med i hvilket omfang kredittopplysninger i dag utleveres muntlig. Det bes derfor om høringsinstansenes innspill på om det er behov for å videreføre adgangen til å, i visse tilfeller, utlevere kredittopplysninger muntlig.

Departementet foreslår videre at det inntas en egen bestemmelse i den nye loven om at det kun er næringsdrivende som kan gis tilgang til direkte søk/oppslag i kredittopplysninger, jf. lovforslaget § 15 tredje ledd andre punktum. Bestemmelsen er en videreføring av merknader til gjeldende kredittopplysningskonsesjoner. Dersom privatpersoner skal gis tilgang til kredittopplysninger, skal behovet for opplysningene godtgjøres skriftlig overfor kredittopplysningsforetaket, og opplysningene skal deretter utleveres skriftlig. Departementet vurderer at denne løsningen er et godt tiltak for å redusere snoking i kredittopplysninger.

I lovutkastet § 15 fjerde ledd foreslår departementet å lovfeste at kredittopplysninger kan utleveres i form av ratingkoder eller kredittscore, dvs. en poengberegning eller kode som gir uttrykk for kredittverdighet. Også dette er en videreføring av gjeldende rett. Slike koder har en klar likhet med profiler av den enkelte.

Avslutningsvis i lovforslaget § 15 femte ledd foreslås det å videreføre bestemmelsen i personopplysningsforskriften § 4-3 fjerde ledd om at avtaler som går ut på at bestilleren skal få vite det kredittopplysningsforetaket blir kjent med i fremtiden, bare kan omfatte opplysninger om næringsdrivende. Dette betyr at det ikke er adgang til å abonnere på lister

med oppdaterte kredittopplysninger om privatpersoner. Departementet vurderer at det er hensiktsmessig å videreføre denne bestemmelsen, blant annet for å forhindre at enkeltpersoner utsettes for detaljert økonomisk overvåkning.

7 Frivillig sperre mot utlevering av kredittopplysninger

7.1 Gjeldende rett

Det følger av gjeldende kredittopplysningskonsesjon at de registrerte skal ha mulighet til å sperre seg mot kredittvurdering. I praksis betyr dette at kredittopplysninger er registrert, men ikke kan utleveres. Dersom det anmodes om opplysninger om en registrert som har sperret seg mot kredittvurdering, er det bare informasjon om kredittsperreren som kan utleveres.

7.2 Forordningens bestemmelser

Forordningen artikkel 21 nr. 1 åpner dessuten for at de registrerte kan motsette seg behandling av opplysninger som har grunnlag i artikkel 6 nr. 1 bokstav e, som vil være tilfellet for behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet. Etter forordningen artikkel 6 nr. 3 jf. nr. 1 bokstav e kan det i nasjonal rett fastsettes særskilte bestemmelser for å sikre lovlig og rettferdig behandling.

7.3 Departementets vurderinger

En vanlig årsak til å ønske å registrere en frivillig kredittsperre er at man søker å motvirke negative konsekvenser av id-tyveri. Det kan også være aktuelt å legge inn en kredittsperre på seg selv dersom man ønsker å forhindre at andre skal få innsyn i kredittopplysninger om seg selv, eller dersom man har stor gjeld eller er bekymret for egen pengebruk.

I dag følger en slik rett til frivillig sperre mot utlevering av kredittvurderinger ikke av lov- eller forskriftsbestemmelser, men av kredittopplysningskonsesjonen pkt. 4.2. Alle de fire norske kredittopplysningsvirksomhetene som behandler personopplysninger tilbyr registrerte enkeltpersoner en rett til å motsette seg at opplysninger om ham eller henne utleveres i kredittopplysningsvirksomhet (kredittsperre). Dersom en person har sperret sin identitet mot kredittvurdering, er det kun opplysning om kredittsperreren som kan utleveres ved forespørsel om kredittopplysning. Det vil ikke kunne utleveres kredittvurderinger eller kredittopplysninger om vedkommende, og opplysningene vil ikke kunne brukes som grunnlag for å yte kreditt. Det kan likevel registreres opplysninger om vedkommende i kredittopplysningsregisteret.

Departementet vurderer at det ligger innenfor handlingsrommet i artikkel 6 nr. 3 å åpne for at den registrerte kan begrense kredittopplysningsforetakenes behandling på en slik måte som kredittsperre innebærer. En bestemmelse om retten til kredittsperre kan også sies å ha nærhet til innsigelsesretten i forordningen artikkel 21. Departementet foreslår derfor å videreføre gjeldende rett for så vidt gjelder enkeltpersoners adgang til å sperre seg mot kredittvurdering. En bestemmelse om dette er inntatt i lovforslaget § 17. Departementet legger til grunn at konsekvensen av en kredittsperre vil være at den registrerte ikke blir ytt kreditt. Så lenge vedkommende er klar over dette, bør det, i tråd med retten til å råde over egne personopplysninger, være opp til den enkelte om han eller hun ønsker å motsette seg at personopplysningene brukes til kredittvurdering.

Samtidig kan lovfesting av retten til kredittspærre ha uheldige virkninger for samfunnet ved at det påvirker effektiviteten i kredittgivning. Før eller siden vil de aller fleste ha et reelt behov for å bli kredittvurdert. Dette kan for eksempel være i forbindelse med søknad om boliglån. I slike tilfeller vil det være mulig å oppheve kredittspærren for deretter å sette en ny spærre når søknadsprosessen er ferdig. Dette kan imidlertid medføre noe arbeid for den registrerte. Samtidig er departementet kjent med at flere kredittopplysningsforetak tilbyr elektroniske løsninger for å sette og heve kredittspærre, slik at dette både kan gå raskt og innebære lite arbeid. Departementet har foreslått at adgangen til å registrere kredittspærre skal gjelde for registrerte privatpersoner. Vi ser samtidig at også næringsdrivende kan ha interesse av å registrere slik kredittspærre. Det bes derfor om høringsinstansenes syn hvorvidt det bør tas inn en bestemmelse om kredittspærre for næringsdrivende i den foreslåtte loven, jf. lovutkastet § 17.

8 Innsyn og informasjon til de registrerte

8.1 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett er det særlig tre rettigheter og plikter som skal sikre at de registrerte får informasjon og kunnskap om den aktuelle behandlingen av deres kredittopplysninger; retten til *innsyn*, *gjenpartsplikten* og retten til *forhåndsvarsel* ved registrering av opplysninger i et kredittopplysningsregister. At de registrerte får informasjon om hvilke opplysninger som registreres og utleveres om dem, og til hvem, er verdifullt av flere grunner. Det skaper god gjennomsiktighet og bidrar til at de registrerte bedre kan holde oversikt over hvem som til enhver tid besitter opplysninger om dem. Det muliggjør også at de registrerte kan reagere dersom de mener at noen urettmessig har fått tilgang til opplysninger om dem, for eksempel ved snoking. I tillegg gir det den enkelte en mulighet til å kontrollere at opplysningene som registreres og utleveres er korrekte, adekvate og relevante. De registrertes interesser sammenfaller her med kredittopplysningsvirksomhetens og kredittgivernes interesser. For samtlige parter er det vesentlig at informasjonen som behandles er pålitelig og korrekt, og at opplysningene er relevante for kredittvurderingen.

8.2 Forordningen

I forordningen er innsyns- og informasjonsrettighetene regulert i artikkel 13-15. I tillegg gir artikkel 12 visse generelle regler for gjennomføringen av den registrertes rettigheter. I denne sammenheng er det særlig artikkel 14, som regulerer informasjonsplikten når opplysninger samles inn fra andre enn den registrerte, og artikkel 15 om innsynsrett som er relevante. Reglene innebærer i det vesentlige en videreføring av gjeldende rettstilstand, men med noe mer utfyllende krav til informasjon sammenlignet med gjeldende rett. Artikkel 13-15 åpner ikke for å fastsette nasjonale supplerende bestemmelser, men artikkel 23 åpner for at medlemsstatene på nærmere vilkår kan begrense rettighetene i artikkelen. Det vises til den nærmere redegjørelsen for artikkelen i kapittel 12.2 i Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat om gjennomføringen av forordningen og til de foreslåtte unntakene fra innsyns- og informasjonsrettighetene i utkastet til ny personopplysningslov § 12. Samtidig åpner artikkel 6 nr. 2 og 3 jf. nr. 1 bokstav e for at det fastsettes særlige regler for å sikre lovlig og rettfærdig behandling av opplysningene.

8.3 *Departementets vurderinger*

Reglene om innsyn, gjenpart og forhåndsvarsling er blant de mest sentrale reglene i kredittopplysningsregelverket. Etter departementets vurdering ligger det klart innenfor handlingsrommet i artikkel 6 nr. 2 og 3 å fastsette presiserende bestemmelser om informasjons- og innsynsrett for å sikre en rettferdig behandling av opplysningene.

Departementet mener det fortsatt bør fremgå eksplisitt av kredittopplysningsregelverket at de registrerte har rett til innsyn, gjenpart og forhåndsvarsling. Det vil imidlertid være å gå for langt å gjenta forordningens bestemmelser i den nye kredittopplysningsloven, jf. fortalepunkt 8. Det bør isteden henvises til de relevante artiklene i forordningen, der det er nødvendig.

Departementet foreslår, av pedagogiske årsaker, at det presiseres i loven at de alminnelige reglene om innsyn og informasjon i ny personopplysningslov jf. personvernforordningen artikkel 12-15 gjelder i kredittopplysningsvirksomhet, jf. lovforslaget § 18. For næringsdrivende skal kun bestemmelsene i artikkel 15 gjelde, slik at disse ikke har krav på informasjon etter artikkel 13 og 14, men selv aktivt må be om innsyn hos kredittopplysningsforetakene. Departementet foreslår at bestemmelsen i forordningen artikkel 12 nr. 5, om at innsyn skal være gratis for de registrerte, også gis anvendelse overfor næringsdrivende, jf. lovforslag § 18 tredje ledd. I samsvar med forordningen artikkel 12 nr. 5 kan det likevel tas et rimelig gebyr for å gi innsyn dersom innsynshenvendelsene er åpenbart grunnløse eller gjentakende. Gebyret må da være i samsvar med kostnadene forbundet med å gi innsyn.

Nedenfor i punkt 8.4 til 8.6 redegjøres det for særskilte tilpasninger av innsyns- og informasjonsreglene.

8.4 *Gjenpart til enkeltpersoner og enkeltpersonforetak*

8.4.1 *Gjeldende rett*

Etter personopplysningsforskriften § 4-4 første ledd skal en registret enkeltperson og enkeltpersonforetak motta gjenpart, kopi eller annen melding når kredittopplysninger om ham eller henne utleveres eller bekreftes skriftlig. Slik melding skal kredittopplysningsforetaket sende vederlagsfritt.

8.4.2 *Forordningen*

Etter forordningen artikkel 13 nr. 1 bokstav e og artikkel 14 nr. 1 bokstav e har den registrerte, når opplysningene samles inn, rett til å få informasjon om «mottakere eller kategorier av mottakere av personopplysningene». Retten til å motta informasjon gjelder både når opplysninger samles inn fra den registrerte selv, og når de samles inn fra andre. Dessuten åpner artikkel 6 nr. 3 for at det kan fastsettes nasjonale særbestemmelser for å sikre en lovlig og rettferdig behandling av opplysningene.

8.4.3 *Departementets vurderinger*

De registrertes interesse i informasjon og korrekte opplysninger sammenfaller med kredittopplysningsvirksomhetens og kredittgiverens interesser. For samtlige parter er det vesentlig at informasjonen som behandles er pålitelig og korrekt, og at opplysningene er relevante for kredittvurderingen. Gjenparten gir blant annet den registrerte mulighet til å bidra

til at uriktige opplysninger rettes, og til å reagere dersom de mener opplysninger utleveres uten at det skjer som ledd i kredittvurdering. Departementet vurderer på denne bakgrunn at det ligger innenfor handlingsrommet i forordningen artikkel 6 nr. 3 å videreføre bestemmelsen om gjenpartsplikt, jf. ordlyden «framgangsmåter for behandling, herunder tiltak for å sikre lovlig og rettferdig behandling» i artikkel 6 nr. 3.

Kredittopplysninger er opplysninger de fleste ikke ønsker å eksponere, og det er derfor gode grunner for å fastsette særregler om informasjon som bidrar til at de registrerte i større grad kan ivareta sine egne rettigheter. Etter forordningen artikkel 13 – 15 har den registrerte rett til å få informasjon ved innsamling av opplysninger, og på særskilt begjæring (innsyn). Gjenpartsplikten supplerer innsyns- og informasjonsretten. Gjenpartsbrevet gir den registrerte konkret informasjon om hva slags opplysninger som er videreformidlet når og til hvem uten at den registrerte aktivt må foreta seg noe for å få informasjonen. Gjenpartsplikten bidrar på denne måten til bedre gjennomsiktighet og til at de registrerte bedre kan holde oversikt over hvem som til enhver tid besitter kredittopplysninger om dem. I tillegg gir gjenpartsplikten den enkelte en mulighet til å reagere dersom de mener at noen urettmessig har fått tilgang til opplysninger om dem, og til å kontrollere at opplysningene som registreres og utleveres er korrekte, adekvate og relevante. Ved at den registrerte automatisk får et varsel om at kredittopplysninger er utlevert, virker gjenpartsplikten også begrensende på snokingen i kredittopplysninger.

Departementet foreslår å videreføre bestemmelsen i personopplysningsforskriften § 4-4 første ledd om at kredittopplysningsforetaket skal sende *gjenpart* eller kopi til den registrerte når det utleveres kredittopplysninger om enkeltpersoner eller enkeltpersonforetak, jf. lovutkastet § 19. Departementet foreslår at gjenparten, som i dag, skal inneholde de samme opplysningene som kredittopplysningsforetaket har utlevert. Det innebærer blant annet at den registrerte skal få tilgang til en eventuell kredittscore med tilhørende forklaringer. Dersom kunden bare får tilgang til en kredittscore, skal den registrerte, i tillegg til selve kredittscoren, også få tilgang til personopplysningene som ligger til grunn for kredittscoren. Med grunnlag i forordningen artikkel 15 nr. 1 bokstav h vil den registrerte dessuten kunne be særskilt om innsyn i logikken som ligger til grunn for beregning av kredittscore. Gjenpartsbrevet skal i tillegg inneholde informasjon om kilden som den utleverte opplysningen er hentet fra, hvem som har etterspurt kredittvurdering, og dato for når kredittvurderingen er foretatt. I tillegg skal gjenparten inneholde den informasjonen som er angitt i forordningen artikkel 13 nr. 1 bokstav a og b slik at den registrerte enkelt kan komme i kontakt med den behandlingsansvarlige eller vedkommendes personvernrådgiver.

8.5 Særregler om innsyn

8.5.1 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett har de registrerte innsynsrett i samsvar med personopplysningsloven § 18 med de begrensninger som gjelder etter § 23 om unntak fra innsynsrett. Innsynsretten gjelder tilsvarende ved behandling av kredittopplysninger om andre enn enkeltpersoner. I tillegg til de ordinære reglene om innsyn i egne personopplysninger, inneholder personopplysningsforskriften § 4-4 siste ledd i dag en bestemmelse om at de registrerte kan kreve å få opplyst *hvilke* kredittopplysninger om dem som er utlevert de siste seks månedene og hvem opplysningene er utlevert til. Bestemmelsen er et tillegg til innsyn og gjenpartsplikt,

og er trolig mest relevant for næringsdrivende, som ikke mottar ordinær gjenpart ved utlevering av opplysninger.

8.5.2 Forordningen

Forordningen har bestemmelser om innsynsrett i artikkel 15. Bestemmelsen gjelder kun for registrerte enkeltpersoner. Etter forordningen har de registrerte rett til innsyn i de registrerte opplysningene, samt informasjon om formålet med behandlingen, berørte kategorier av opplysninger, mottakere eller kategorier av mottakere, lagringstid, retten til å be om retting, sletting eller begrensning i behandlingen, retten til å klage til en tilsynsmyndighet, informasjon om hvor opplysningene er hentet fra, samt om opplysningene benyttes til profilering eller automatiserte avgjørelser. Hvis opplysningene benyttes til profilering eller automatiserte avgjørelser, har den registrerte også rett til å få informasjon om den bakenforliggende logikken og forventede konsekvenser av behandlingen for den registrerte. Ved begjæring om innsyn skal den registrerte motta en kopi av de registrerte opplysningene. Forordningen inneholder ingen bestemmelse om at man kan be om innsyn i hvilke opplysninger som er utlevert til hvilke mottakere i en gitt periode bakover i tid, slik personopplysningsforskriften § 4-4 siste ledd i dag gjør. I tillegg til forordningens bestemmelser om innsyn, åpner artikkel 6. nr. 3 for å fastsette nasjonale særbestemmelser når dette er nødvendig for å sikre en lovlig og rettferdig behandling av opplysningene.

8.5.3 Departementets vurderinger

Etter departementets vurdering ligger det innenfor det handlingsrommet i forordningen artikkel 6 nr. 3 å fastsette særbestemmelser om innsyn i gitte opplysninger eller for et gitt tidsrom forutsatt at slike opplysninger er nødvendige for å ivareta den enkeltes personvern.

Innsynsbestemmelsen i forordningen artikkel 15 nr. 1 gir de registrerte rett til å kreve innsyn i konkrete registrerte opplysninger. Det følger videre av artikkel 15 nr. 1 bokstav c at den enkelte har rett til innsyn i informasjon om hvem opplysningene er eller vil bli utlevert til. Med grunnlag i denne bestemmelsen vil de registrerte ha rett til innsyn i hvem opplysninger om dem er utlevert til de siste seks månedene, og for så vidt også lenger bakover i tid siden artikkel 15 nr. 1 bokstav c ikke setter noen tidsbegrensning for innsynsretten. Slik departementet leser forordningen artikkel 15 er det likevel usikkert om bestemmelsen gir rett til å be om innsyn i hvilke konkrete opplysninger som er utlevert til hvilken mottaker. Fordi innsynsretten etter forordningen artikkel 15 er mer omfattende enn de generelle innsynsbestemmelsene i dagens personopplysningslov kan departementet likevel ikke se at det foreligger noe stort behov for å videreføre dagens bestemmelse om at den enkelte kan be om innsyn i det som er utlevert om ham eller henne de siste seks månedene. De alminnelige reglene om innsyn og informasjon, sammen med en særlig bestemmelse om gjenpartsplikt, synes å dekke registrerte enkeltpersoners behov for informasjon om behandling av kredittopplysninger.

Siden næringsdrivende ikke har krav på gjenpartsbrief, vil de kunne ha større interesse av å be om innsyn i hvilke kredittopplysninger som er utlevert om dem de siste seks månedene og til hvem. Departementet er imidlertid usikker på i hvilken grad næringsdrivende benytter seg av dagens konsesjonsbestemmelse og om de har et reelt behov for innsyn i de konkrete opplysningene som er utlevert, i tillegg til opplysningene omfattet av innsynsretten i forordningen artikkel 15. Departementet er derfor i tvil om det for næringsdrivendes

vedkommende overhodet er behov for å videreføre bestemmelsen i personopplysningsforskriften § 4-4 siste ledd i en ny kredittopplysningslov. Det bes om høringsinstansenes syn på spørsmålet. Det nevnes for orden skyld at forordningen ikke er til hinder for å videreføre en slik bestemmelse nasjonalt, siden forordningen kun regulerer behandling av opplysninger om fysiske personer.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om, og eventuelt i hvilken utstrekning, det er behov for å videreføre bestemmelsen i personopplysningsforskriften § 4-4 siste ledd.

8.6 *Forhåndsvarsel*

8.6.1 Gjeldende rett

Det følger av Datatilsynets standardkonsesjon for behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet pkt. 3.1 at registrerte enkeltpersoner skal motta forhåndsvarsel ved registrering av opplysninger. Forhåndsvarselet skal inneholde en kopi av de registrerte opplysningene. Unntak gjelder ved registrering av ligningsopplysninger, næringsinteresser fra Brønnøysundregistrene eller ved oppdatering av grunndata. Plikten til å sende forhåndsvarsel gjelder heller ikke ved innhenting av opplysninger om utlegg og innhenting av opplysninger om utleggsforretning og andre tvangsforretninger når varsel om slik innhenting er gitt i forbindelse med utsendelse av namsboken.

8.6.2 Forordningen

Etter forordningen artikkel 14 skal den registrerte motta informasjon om innsamling og behandling av personopplysninger når opplysninger innsamles fra andre enn den registrerte selv. Det skal gis informasjon om formålet med behandlingen, berørte kategorier av opplysninger, mottakere eller kategorier av opplysninger, lagringstid, retten til å be om retting, sletting eller begrensning i behandlingen, retten til å klage til en tilsynsmyndighet, informasjon om hvor opplysningene er hentet fra, samt om opplysningene benyttes til profilering eller automatiserte avgjørelser. Det er verdt å merke seg at det ikke er noe krav om at informasjonen til den registrerte inneholder kopi av de registrerte opplysningene. Artikkel 14 nr. 5 og artikkel 23 åpner for å gjøre unntak fra retten til informasjon i visse nærmere definerte tilfeller. I tillegg til forordningens bestemmelser om informasjon ved registrering, åpner artikkel 6. nr. 3 for å fastsette nasjonale særbestemmelser når dette er nødvendig for å sikre en lovlig og rettferdig behandling av opplysningene.

8.6.3 Departementets vurderinger

Departementet foreslår å videreføre bestemmelsen i Datatilsynets standardkonsesjon om at enkeltpersoner og enkeltpersonforetak skal motta *forhåndsvarsel* når det registreres nye kredittopplysninger om dem, jf. lovutkastet § 20. Forhåndsvarselet skal inneholde de opplysningene som fremgår av personvernforordningen artikkel 14. Forhåndsvarselet skal dessuten inneholde de konkrete opplysningene som er registrert i kredittopplysningsregisteret. Dette er viktig for å sikre opplysningskvalitet. Den behandlingsansvarlige har bevisbyrden for at opplysninger som skal brukes i kredittopplysningsvirksomhet er korrekte. Både forhåndsvarsling og gjenpartsplikt vil derfor være et ledd i oppfyllelsen av den behandlingsansvarliges selvstendige plikt til å ha

tilfredsstillende datakvalitet fordi de registrerte oppfordres til å korrigere ev. feil eller mangler ved opplysningene.

Departementet vurderer at de gjeldende unntakene fra plikten til forhåndsvarsling er i samsvar med artikkel 14 (5) (a) og kravene som stilles i forordningen artikkel 23 (1) (i), og foreslår derfor at disse videreføres eksplisitt i kredittopplysningsloven. Det innebærer at plikten til forhåndsvarsling ikke skal gjelde ved registrering av ligningsopplysninger fra Skattedirektoratet, ved registrering av næringsinteresser eller ved oppdatering av grunndata, jf. lovutkastet § 20 andre ledd. Alt dette er opplysninger som er offentlig tilgjengelige, og som normalt vil være kvalitetssikret på annen måte enn gjennom forhåndsvarsel fra kredittopplysningsforetak. Plikten til forhåndsvarsling skal heller ikke gjelde i forbindelse med innhenting av opplysninger om utlegg og innhenting av opplysninger om utleggsforretning og andre tvangsforretninger når varsel om slik innhenting er gitt i forbindelse med utsendelse av namsboken, jf. lovutkastet § 20 tredje ledd.

Den registrerte skal i forhåndsvarselet oppfordres til å rette ev. feil overfor kredittopplysningsbyrået i løpet av 14 dager, jf. lovutkastet § 20 femte ledd. Dersom forholdet er ordnet opp i løpet av 14-dagersfristen, vil det ikke lenger foreligge et mislighold, og registreringen skal ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet. Ved uenighet om de aktuelle opplysningene, må uoverensstemmelsen avklares før opplysningene kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet, jf. lovutkastet § 20 sjette ledd. En oversittelse av fristen vil ikke innebære at den registrerte mister noen av rettighetene sine etter forordningen, herunder retten til korrigerende eller sletting. Oppfordringen til å rette eventuelle feil i løpet av 14 dager er kun ment å bidra til at opplysninger som brukes i kredittopplysningsvirksomhet er korrekte, oppdaterte og relevante. Dette er både i den registrertes, kredittopplysningsbyråets og deres kunders interesse. Departementet vurderer på denne bakgrunn at bestemmelsene i § 20 femte og sjette ledd er i samsvar med forordningen, jf. også ordlyden «hvilken type opplysninger som skal behandles» og «framgangsmåter for behandling, herunder tiltak for å sikre lovlig og rettferdig behandling» i artikkel 6 nr. 3.

9 Sletting av opplysninger

9.1 Gjeldende rett

Det følger av personopplysningsloven § 8 første ledd bokstav d og e at registrerte personopplysninger skal være relevante for formålet, og at de skal være korrekte og oppdaterte, og ikke lagres lenger enn det som er nødvendig for formålet. Dessuten presiserer gjeldende standardkonsesjoner for behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet pkt. 6.1 at opplysninger som hovedregel ikke kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet lenger enn fire år fra opplysningen første gang lovlig kunne registreres. Opplysninger om tvangsforretning i fast eiendom og løsøre kan benyttes så lenge de er registrerte i den offentlige kilden opplysningene er hentet fra, mens opplysninger om forhold som er gjort opp og om åpning av gjeldsforhandlinger har kortere slettefrist enn hovedregelen på fire års brukstid.

Gjeldende konsesjoner fastslår at opplysninger kan overføres til historiske databaser/kopidatabaser, og lagres der i inntil ti år etter at opplysningene ikke lenger kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet.

9.2 Forordningen

Forordningen har ingen konkrete bestemmelser om hvor lenge registrerte opplysninger kan behandles. Det følger imidlertid av artikkel 5 nr. 1 bokstav c at det bare kan behandles opplysninger som er adekvate, relevante, og som er nødvendige for formålet. Etter artikkel 5 nr. 1 bokstav d skal opplysningene korrekte og oppdaterte. Det følger av artikkel 6 nr. 3 at det, om nødvendig, er adgang til å fastsette nasjonale regler om lagringsperioder for å sikre en lovlig og rettferdig behandling av personopplysninger.

9.3 Departementets vurderinger

For å forhindre at negative kredittopplysninger benyttes urimelig lenge i kredittopplysningsvirksomhet, og på den måten forhindrer effektiv handel og kredittgivning, vurderer departementet at det er nødvendig å fastsette konkrete regler om hvor lenge opplysninger kan lagres og benyttes i kredittopplysningsvirksomhet. Departementet vurderer at bestemmelser om slettefrister er en presisering av reglene om datakvalitet i forordningen artikkel 5, og at slike bestemmelser også er i samsvar med de krav som stilles til nasjonale regler i forordningen artikkel 6 nr. 3 jf. ordlyden «lagringsperioder».

Departementet foreslår å lovfeste bestemmelsen i pkt. 6.1 i Datatilsynets standardkonsesjon om at opplysninger som hovedregel ikke kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet lenger enn fire år fra opplysningen første gang lovlig kunne registreres, jf. lovutkastet § 21. Registreringer som på et tidligere tidspunkt blir slettet hos kilden for opplysningene, f.eks. fordi de er uriktige, skal samtidig slettes i kredittopplysningsregisteret. Slik sletteplikt vil blant annet være i samsvar med reglene om datakvalitet i lov personvernforordningen artikkel 5 og med reglene i personvernforordningen artikkel 19 som innebærer at kilden skal orientere mottakere (dvs. kredittopplysningsbyrået) om sletting. Bestemmelsen i lovforslaget § 21 vurderes derfor å være en presisering av artikkel 5 og 19 som ligger innenfor det nasjonale handlingsrommet som artikkel 6 oppstiller.

I samsvar med dagens regler, foreslår departementet at opplysninger om tvangsforretninger i fast eiendom og løsøre kan brukes i kredittopplysningsvirksomheten så lenge de er registrert og er offentlig tilgjengelige i de aktuelle offentlige registrene, jf. lovutkastet § 22. Ved utlevering av slike opplysninger skal det alltid gjøres uttrykkelig oppmerksom på at beløpets størrelse ikke nødvendigvis gir uttrykk for det faktiske underliggende forholdet, siden dette normalt vil bli nedbetalt og endret over tid.

Hensynet til den enkeltes personvern taler for å videreføre konsesjonsbestemmelsen om at opplysninger om fordringer som er oppgjort, straks skal slettes. Dette vil videre kunne virke som et incitament til å gjøre opp for seg. Notorisk dårlige betalere vil man likevel normalt kunne identifisere, da disse trolig vil ha anmerkninger registrert på seg til enhver tid. Bestemmelsen i lovutkastet § 23 beskytter således de som har en enkeltstående inkassosak registrert på seg, og gir disse en mer effektiv mulighet til å få kreditt.

Det bes om høringsinstansenes syn på forslaget om å videreføre reglene om konkrete lagringsperioder/slettefrister, samt om det er behov for ytterligere regler om andre slettefrister.

Departementet foreslår i lovutkastet § 25 å lovfeste at opplysninger som ikke lenger lovlig kan benyttes i kredittopplysningsvirksomhet, jf. §§ 21-24, skal slettes eller overføres til historisk arkiv. Det historiske arkivet kan blant annet tjene som dokumentasjon ved behandling av eventuelle erstatningskrav som følge av påstått uriktig behandling, herunder utlevering, av opplysninger. Etter § 25 annet ledd skal opplysningene i det historiske arkivet slettes eller anonymiseres når formålet ikke lenger tilsier at opplysningene oppbevares i identifiserbar form. Dette er i samsvar med prinsippet om dataminimalitet i forordningen art. 5. Opplysningene skal senest slettes eller anonymiseres ti år etter at de første gang ble registrert i virksomheten. Dette er innebærer en videreføring av gjeldende rett.

10 Informasjonssikkerhet og den behandlingsansvarlige ansvar

10.1 Gjeldende rett

Gjeldende konsesjoner for kredittopplysningsvirksomhet inneholder ikke særskilte bestemmelser om informasjonssikkerhet og internkontroll. Imidlertid gjelder de alminnelige reglene i personopplysningsloven §§ 13 - 15 med forskrifter for virksomheten. Dette betyr at kredittopplysningsbyråene har plikt til å iverksette de informasjonssikkerhetstiltakene som vurderes nødvendige ut fra hensynet til opplysningenes konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet. Informasjonssikkerhetstiltakene skal dokumenteres. Etter personopplysningsloven § 14 skal det også etableres internkontroll for å sikre etterlevelse av personvernregelverkets krav.

10.2 Forordningen

Etter forordningen artikkel 24 skal den behandlingsansvarlige gjennomføre «egnete tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre og påvise at behandlingen utføres i samsvar med [...] forordning». Artikkel 25 etablerer plikt til å benytte innebygd personvern og personvern som standardinnstilling, mens artikkel 32 til 34 oppstiller regler om informasjonssikkerhet og varsling ved brudd på personopplysningsikkerheten.

Videre oppstiller artikkel 35 plikt til å foreta utredning av personvernkonsekvenser ved behandling av personopplysninger dersom det er trolig at behandlingen kan medføre en høy risiko for de registrertes rettigheter og friheter. I enkelte særlige tilfeller kan det også være nødvendig for den behandlingsansvarlige å gjennomføre forhåndsdrøftinger med tilsynsmyndigheten i samsvar med artikkel 36. Sist, men ikke minst, oppstiller artikkel 37 nr. 1 bokstav b plikt til å utpeke personvernrådgiver dersom den behandlingsansvarliges «hovedvirksomhet består av behandlingsaktiviteter som på grunn av sin art, sitt omfang og/eller formål krever regelmessig og systematisk monitorering i stor skala av registrerte».

Forordningen kapittel IV del 5 omhandler sertifisering og atferdsnormer.

10.3 Departementets vurderinger

Departementet mener det er viktig at kredittopplysningsbyråene sørger for god informasjonssikkerhet slik at opplysningenes integritet, tilgjengelighet og konfidensialitet sikres. Det må etableres rutiner for gjennomføring av risikovurderinger, tiltak for ivaretagelse av informasjonssikkerheten og opprettelse av personvernrådgiver der dette vurderes som nødvendig.

For så vidt gjelder kredittopplysningsbyråenes behandling av *personopplysninger* vil disse være dekket av de generelle reglene i personvernforordningen kapittel IV om behandlingsansvarlig og databehandler, som vil supplere de nasjonale kredittopplysningsreglene. Etter forordningens regler vil det måtte gjennomføres en risikovurderinger som grunnlag for gjennomføring av informasjonssikkerhetstiltak. Tiltakene må dokumenteres. Der finnes regler om den behandlingsansvarliges ansvar i artikkel 24, om bruk av databehandler i artikkel 28 og om informasjonssikkerhet i artiklene 32 – 34. Der virksomheten tilfredsstiller kriteriene i artikkel 37, må det etableres personvernrådgiver. Kredittopplysningsbyråene har også anledning til å la seg sertifisere eller slutte seg til en bransjenorm dersom dette blir utarbeidet. Etter departementets vurdering er det god grunn til å la bestemmelsene i forordningen kapittel IV få anvendelse også for behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende så langt de passer.

Departementet mener bestemmelsene i artikkel 24, 26 – 34 med fordel kan gis generell anvendelse. Dette er bestemmelser om ansvar for etterlevelse av regelverket (artikkel 24), om felles behandlingsansvar, bruk av databehandler og databehandlerens ansvar (artikkel 26 – 29), om ansvaret for å føre protokoll over egne behandlinger (artikkel 30), om samarbeid med tilsynsmyndigheten (artikkel 31) og om informasjonssikkerhet (artikkel 32 – 34). Ansvar for behandlingen og kontroll med informasjonssikkerheten vurderes å være vel så relevant ved behandling av næringsopplysninger som ved behandling av personopplysninger. Når man først mener det er grunn til å regulere behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende, er det også grunn til å sørge for gode rammer for etterlevelse og oppfølging av ev. sikkerheten rundt behandlingen. Samtidig vurderer departementet at det ikke er nødvendig å gi bestemmelsene om vurdering av personvernkonsekvenser (artikkel 35), forhåndsgrøfting med Datatilsynet (artikkel 36) og bestemmelsene om personvernrådgiver (artikkel 37 – 39) anvendelse for behandling av næringsopplysninger. Dette innebærer at de kredittopplysningsbyråene som kun behandler opplysninger om næringsdrivende kan se bort fra disse bestemmelsene.

Når det gjelder forordningens regler om sertifisering og atferdsnormer i art. 40 – 43, ser departementet at det kan være hensiktsmessig å la disse reglene gjelde også for behandling av næringsdrivende. Bestemmelsene åpner for frivillige godkjenningsordninger, men forutsetter samtidig at både sertifiseringskriterier og bransjenormer godkjennes en et sertifiseringsorgan og/eller tilsynsmyndigheten. For å sikre at behandling av opplysninger om næringsdrivende skjer på en betryggende måte, ser departementet at det kan være hensiktsmessig at ev. atferdsnormer som skal regulere behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende også godkjennes av tilsynsmyndigheten.

Forslag til formulering om behandlingsansvarliges og databehandlerens plikter ved behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende er inntatt i lovforslaget § 6. Det bes om høringsinstansenes syn på forslaget om å la pliktene i forordningen kapittel IV avsnitt 1, 2 og 5, med unntak av artikkel 25, gjelde ved behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende.

11 Ansvar og sanksjoner

11.1 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett kan overtredelser av kredittopplysningsreglene sanksjoneres likt uavhengig av om den registrerte som krenkelsen gjelder er en næringsdrivende eller en privatperson. Personopplysningslovens regler om overtredelsesgebyr i § 46, om tvangsmulkt i § 47 om straff i § 48 gjelder tilsvarende.

Det følger av personopplysningsloven § 49 annet ledd at kredittopplysningsbyrået har et objektivt ansvar for å erstatte tap som følge av utlevering av uriktige eller åpenbart misvisende kredittopplysninger.

11.2 Forordningen

Etter forordningen artikkel 82 har den som lider skade som følge av overtredelser av forordningens bestemmelser krav på erstatning fra den behandlingsansvarlige eller databehandleren. Erstatningsplikten gjelder, jf. artikkel 82 nr. 3, ikke dersom den behandlingsansvarlige kan godtgjøre at han på ingen måte er ansvarlig for hendelsen som førte til skaden. Videre følger det av artikkel 83 at det kan ilegges overtredelsesgebyr for en rekke overtredelser av regelverket, herunder for overtredelser av de grunnleggende prinsippene for behandling av opplysninger fastsatt i artikkel 5, 6, 7 og 9. Bestemmelsene i forordningen overlater ikke handlingsrom til medlemsstatene.

11.3 Departementets vurderinger

Etter artikkel 83 nr. 5 bokstav a kan det ilegges sanksjoner for overtredelser av forordningens grunnleggende prinsipper etter artikkel 5, 6, 7 og 9. Reglene som er foreslått for behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet er gitt med hjemmel i forordningen artikkel 6 nr. 3 jf. nr. 1 bokstav e. Samtidig ivaretatt mange av de foreslåtte bestemmelsene prinsipper nedfelt i forordningen art. 5. Det er derfor departementets oppfatning at forordningens sanksjonsregler vil komme til anvendelse ved overtredelse av kredittopplysningslovens bestemmelser. Det fremgår av punkt 2.4.2 ovenfor at departementet, av hensyn til regelverkets omfang, ikke har funnet det hensiktsmessig å gjenta de av bestemmelsene i den nye personopplysningsloven som også vil gjelde for kredittopplysningsvirksomhet. Dette gjelder blant annet bestemmelsene om administrative sanksjoner.

For så vidt gjelder forordningens regler om erstatning ved forvoldt skade, gjelder disse for enhver behandlingsansvarlig som har vært involvert i behandlingen, bortsett fra i situasjoner der de kan godtgjøre at de ikke er skyld i skaden. Etter norsk rett gjelder i dag et objektivt erstatningsansvar for feil i kredittopplysningsvirksomhet. Det er tvilsomt om forordningen

åpner for å videreføre dette. Departementet anbefaler at skader som følge av uriktig behandling av kredittopplysninger underlegges de samme erstatningsreglene som andre feil som følge av behandling av personopplysninger.

Bestemmelsene i den nye personopplysningsloven om erstatning og sanksjoner gjelder imidlertid, i samsvar med personopplysningslovens saklige virkeområde, kun for overtredelser av reglene om behandling av kredittopplysninger om enkeltpersoner. For at reglene i forordningen skal få anvendelse for behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende, må dette i samsvar med lovforslaget § 5 annet ledd fastsettes særskilt.

Departementet mener det er hensiktsmessig å videreføre det gjeldende systemet, og la erstatnings- og sanksjonsbestemmelsene i forordningen og den nye personopplysningsloven gjelde tilsvarende for overtredelser av bestemmelsene om behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende. Næringsdrivende har likevel i mange sammenhenger ikke det samme behov for vern som enkeltpersoner, og konsekvensene av regelbrudd kan være mindre alvorlige enn de vil oppleves for enkeltpersoner. Næringsdrivende vil også lettere enn enkeltpersoner kunne håndtere utfordringer forbundet med uriktig behandling av kredittopplysninger. I mange sammenhenger kan det derfor synes urimelig å sanksjonere overtredelse av bestemmelsene om behandling av opplysninger om næringsdrivende like strengt som overtredelser som berører enkeltpersoner. Departementet legger til grunn at mange av de momentene som etter forordningen artikkel 83 skal tillegges vekt ved vurdering av om, og i hvilken størrelsesorden, administrative sanksjoner skal ilegges, vil kunne innebære mildere sanksjoner når den registrerte er en næringsdrivende. Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslaget om å la bestemmelsene om erstatning og sanksjoner i personvernforordningen og den nye personopplysningsloven gjelde tilsvarende for brudd på reglene om behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende, jf. lovforslaget § 28. Vi ber også om høringsinstansenes syn på at bestemmelsen i den gjeldende personopplysningsloven § 48 om at regelbrudd kan sanksjoneres med fengsel eller bøter, ikke foreslås videreført.

12 Datatilsynets kompetanse

12.1 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett fører Datatilsynet tilsyn med etterlevelse av kredittopplysningsreglene både ved behandling av personopplysninger og næringsopplysninger. Dette følger av personopplysningsloven 42 tredje ledd nr. 3 jf § 3. siste ledd i.f.

I personopplysningsforskriften § 4-7 finnes en bestemmelse om at Datatilsynet, når særlige grunner taler for det, kan fritta den behandlingsansvarlige fra plikter fastsatt i loven. Bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil for tilfeller der den virksomheten som drives skiller seg vesentlig fra alminnelig kredittopplysningsvirksomhet.

12.2 Forordningen

Etter forordningen art. 51 skal landene utpeke minst ett organ som skal føre tilsyn med etterlevelse av forordningen. Tilsynsmyndighetens oppgaver og kompetanse er regulert i art.

52 til 58. Det følger av bestemmelsene at det eller de utpekte nasjonale tilsynsorganene har omfattende myndighet til å føre kontroll med etterlevelse av personvernreglene.

12.3 Departementets vurderinger

Slik departementet ser det, følger det av forordningen at Datatilsynet skal føre tilsyn med kredittopplysningsbyråenes etterlevelse av forordningens regler ved behandling av kredittopplysninger om enkeltpersoner. Det er hensiktsmessig at ett og samme organ fører tilsyn med etterlevelse av reglene om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet uansett hvem den registrerte er. Det foreslåtte regelverket for kredittopplysning har også en så nær sammenheng med det generelle personvernregelverket at det er naturlig at samme organ fører tilsyn med etterlevelse av regelverket uansett hvem den registrerte er. Departementet har ingen indikasjoner på at dagens ordning der Datatilsynet fører tilsyn med hele kredittopplysningsregelverket, ikke er hensiktsmessig, og ser derfor ingen grunn til å endre dette. Departementet anbefaler i samsvar med dette å innta en bestemmelse i lovforslaget § 29 om at Datatilsynet fører tilsyn med etterlevelse av loven i samsvar med reglene i den nye personopplysningsloven og forordningen artikkel 55 – 58. Dette innebærer at Datatilsynet vil ha samme kompetanse og myndighet på kredittopplysningsområdet som ved all annen behandling av personopplysninger etter forordningen, og at Datatilsynet også vil føre tilsyn med etterlevelse av reglene om behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende.

Som nevnt under pkt. 12.1 finnes i dag en bestemmelse i personopplysningsforskriften § 4-7 om at Datatilsynet, når særlige grunner taler for det, kan fritta den behandlingsansvarlige fra plikter fastsatt i loven. Dette er ment som en sikkerhetsventil for tilfeller der den virksomheten som drives skiller seg vesentlig fra alminnelig kredittopplysningsvirksomhet. Departementet er ikke kjent med at bestemmelsen er benyttet i senere tid. Når forordningen gjennomføres i norsk rett skal all behandling av personopplysninger være i samsvar med forordningens bestemmelser, eller eventuell særregulering fastsatt innenfor rammene av forordningen. Adgangen til å gjøre unntak fra lovens regler for så vidt gjelder behandling av kredittopplysninger om enkeltperson må derfor antas å være snever. Departementet vurderer etter dette at det er liten grunn til å videreføre bestemmelsen i personopplysningsforskriften § 4-7 om adgang til å gjøre unntak fra lovens, herunder forordningens, regler.

13 Gyldighet av konsesjoner gitt i medhold av personopplysningsloven

Det vil bli vurdert om gjeldende regler som regulerer kredittopplysningsforetakenes behandling av kredittopplysninger kan og bør videreføres som en overgangsordning, i påvente av at reglene som nå sendes på høring kan vedtas og tre i kraft. Slike overgangsregler kan i så fall trolig best utformes i tilknytning til eventuelle generelle bestemmelser om overgangsregler i ny personopplysningslov.

14 Konsekvenser av forslaget

14.1 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementets forslag innebærer ikke vesentlige endringer i de materielle reglene om kredittopplysningsvirksomhet. Forutsatt at hovedelementene i gjeldende rett videreføres,

legger departementet til grunn at forslaget ikke innebærer vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser verken for de som benytter kredittopplysninger i sine beslutningsgrunnlag eller for kredittopplysningsbyråene.

14.1.1 Bortfall av konsesjonsplikt

Departementets forslag innebærer at konsesjonsplikten for å bedrive kredittopplysningsvirksomhet bortfaller. Det vil medføre at kredittopplysningsbyråene spares for prosesskostnadene ved søknader om konsesjon. De slipper også å avvente behandling av kredittopplysninger til forhåndsgodkjenning fra Datatilsynet foreligger. Det må legges til grunn at dette vil ha gunstige økonomiske og administrative konsekvenser for kredittopplysningsbyråene.

14.1.2 Informasjonsplikt

Samtidig innebærer departementets forslag at kredittopplysningsbyråene i fremtiden vil måtte utlevere mer informasjon til de registrerte, noe som antas å medføre visse ekstrakostnader for virksomhetene. Kostnadene antas imidlertid i det vesentlige å knytte seg til tilrettelegging av systemer for å gi innsyn i, eller sende ut informasjon om, de opplysningene som omfattes av innsynsrett og informasjonsplikt. Departementet antar videre at en betydelig del av informasjonsplikten kan oppfylles ved elektroniske løsninger som den registrerte selv kan benytte. Departementet legger derfor til grunn at kostnadene i det vesentlige vil være engangskostnader. Fordi kredittopplysningsbyråene allerede i dag er underlagt relativt omfattende informasjonskrav, legger departementet til grunn at de løpende kostnadene til å gi informasjon neppe vil øke vesentlig. Kostnadene knyttet til informasjonsplikten er, med unntak av opplysningsplikt overfor registrerte næringsdrivende, kostnader som følger av at personvernforordningen skal gjennomføres i norsk rett, og som derfor ville påløpt uavhengig av den foreslåtte særreguleringen.

14.1.3 Personvernråd giver

Det følger av forordningen artikkel 37 nr. 1 bokstav b at behandlingsansvarlige og databehandlere hvis hovedvirksomhet består av behandlingsaktiviteter som på grunn av sin art, sitt omfang og/eller formål krever regelmessig og systematisk monitorering i stor skala av registrerte, skal utpeke personvernråd giver. I samsvar med lovutkastet § 5 første ledd gjelder bestemmelsen for behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet, og det er ikke usannsynlig at kredittopplysningsbyråenes virksomhet vil være omfattet av plikten til å etablere personvernråd giver. Å etablere en personvernråd giverfunksjon vil ha en kostnad for virksomheten. Hvor stor kostnaden er, avhenger særlig av virksomhetens størrelse og om de fra før har etablert frivillig personvernombud. Ordningen med personvernråd giver etter forordningen er uansett langt mer omfattende enn dagens frivillige ordning med personvernombud etter personopplysningsloven. Departementet legger til grunn at etablering av personvernråd givere i kredittopplysningsvirksomhetene vil innebære en kostnad for de behandlingsansvarlige.

14.1.4 Konsekvenser for Datatilsynet

For Datatilsynet vil bortfall av konsesjonsplikt ikke medføre noen nevneverdig ressursbesparelse. De gjeldende kredittopplysningskonsesjonene er standardkonsesjoner. Når konsesjonen endres, endres den likt for alle konsesjonsinnehaverne (som er et relativt lite antall virksomheter). Dette gjøres relativt sjelden, og bortfall av konsesjonsplikten vil derfor ikke redusere Datatilsynets arbeidsbyrde i nevneverdig grad.

14.1.5 Forhåndsdrøfting

Dersom et kredittopplysningsbyrå, etter å ha gjennomført en vurdering av personvernkonsekvenser, mener at en behandling av personopplysninger vil medføre høy risiko, skal det gjennomføres forhåndsdrøftinger med Datatilsynet før behandling av personopplysninger igangsettes. Dette følger av forordningen artikkel 36. Gjennomføring av slike forhåndsdrøftinger kan medføre økt arbeidsbyrde og en kostnad for Datatilsynet.

14.1.6 Bransjenormer

Dersom det besluttes at deler av kredittopplysningsreguleringen skal inntas i bransjenormer, vil dette imidlertid kunne medføre merarbeid for både Datatilsynet og kredittopplysningsvirksomhetene. Forordningen artikkel 40 forutsetter at tilsynsmyndigheten skal avgi uttalelser om utkast til bransjenormer, og ev. godkjenne de endelige bransjenormene. Det vil kunne bli relativt arbeidskrevende å gjennomgå forslag til bransjenormer. Hvor omfattende arbeidet vil bli, vil imidlertid avhenge av hvor mye forslaget til bransjenorm avviker fra gjeldende rett og av antall ganger bransjenormene foreslås revidert.

14.1.7 Tilsyn

Tilsyn med kredittopplysningsbyråenes behandling av personopplysninger vil, i samsvar med forordningens regler, fremdeles høre til Datatilsynets arbeidsoppgaver. Denne oppgaven endres neppe i særlig grad forutsatt at de materielle reglene i det vesentlige videreføres.

14.2 *Personvernkonsekvensene av forslaget*

Departementets forslag innebærer ikke vesentlige endringer i de materielle reglene om kredittopplysningsvirksomhet. Forutsatt at hovedelementene i gjeldende rett videreføres, legger departementet til grunn at forslaget ikke vil ha negativ betydning for personvernet. Tvert om vurderer departementet det slik at en særregulering av behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet bidrar til å sikre at de registrertes personvern fortsatt ivaretas på en god måte.

Dersom det besluttes at deler av kredittopplysningsreguleringen skal inntas i bransjenormer fremfor i lov og/eller forskrift, vil det kunne medføre konsekvenser for personvernet. Bransjenormene utvikles eventuelt av bransjen selv i dialog med tilsynsmyndigheten, og den endelige reguleringen vil derfor kunne avvike fra departementets forslag. Det er vanskelig på nåværende tidspunkt å vurdere personvernkonsekvensene av en slik løsning. Departementet legger imidlertid til grunn at Datatilsynet vil bidra til at de registrertes personvern ivaretas på en tilstrekkelig og god måte ved utvikling av en eventuell bransjenorm.

14.3 *Forutsetninger for en vellykket gjennomføring*

Forutsatt at hovedelementene i de gjeldende reglene om kredittopplysningsvirksomhet videreføres, legger departementet til grunn at det meste allerede ligger til rette for en vellykket gjennomføring. Dagens regler er utarbeidet over tid i god dialog med bransjen og er godt innarbeidet i virksomhetene. Etter det departementet kjenner til, er det generell aksept og forståelse for de gjeldende reglene.

Dersom det besluttes at deler av kredittopplysningsreguleringen skal inntas i en eller flere bransjenormer, vil en vellykket gjennomføring avhenge av at det gode samarbeidet mellom Datatilsynet og bransjen opprettholdes og videreføres. Man vil dessuten være avhengig av at hovedtyngden av de eksisterende kredittopplysningsforetakene i det norske markedet, samt eventuelle nykommere, ser seg tjent med å slutte seg til bransjenormen. Det må påregnes et visst behov for informasjonstiltak for at dette skal lykkes.

Utkast til lov om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet

Kapittel I Formål og virkeområde

§ 1 Formål

Formålet med denne loven er å legge til rette for god behandling av opplysninger om enkeltpersoners og næringsdrivendes økonomiske forhold i kredittopplysningsvirksomhet.

Kredittopplysningsvirksomhet skal legge til rette for gode kredittvurderinger i et velfungerende kredittmarked, herunder å motvirke uforvarlig gjeldsbyrde for den enkelte.

§ 2 Definisjoner

I denne loven menes med

- a) personopplysning: enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person («den registrerte»); en identifiserbar fysisk person er en person som direkte eller indirekte kan identifiseres, særlig ved hjelp av en identifikator, f.eks. et navn, et identifikasjonsnummer, lokaliseringsopplysninger, en online-identifikator eller ett eller flere elementer som er spesifikke for nevnte fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sosiale identitet,
- b) kredittopplysning: opplysning som belyser noens kredittverdighet eller økonomisk vederheftighet,
- c) gjeldsopplysning: opplysninger som nevnt i gjeldsinformasjonsloven § 1 bokstav d
- d) kredittopplysningsvirksomhet: virksomhet som består i å gi ut kredittopplysninger,
- e) kredittopplysningsforetak: foretak som driver kredittopplysningsvirksomhet,
- f) næringsdrivende: foretak som er registrert i Foretaksregisteret, Merverdiavgiftsregisteret eller arbeidsgiverdelen av Arbeidsgiver-/Arbeidstakerregisteret,
- g) behandling: enhver operasjon eller rekke av operasjoner som gjøres med personopplysninger eller opplysninger om næringsdrivende, enten automatisert eller ikke, f.eks. innsamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, tilpasning eller endring, gjenfinning, konsultering, bruk, utlevering ved overføring, spredning eller alle andre former for tilgjengeliggjøring, sammenstilling eller samkjøring, begrensning, sletting eller tilintetgjøring,
- h) rating/kredittscore: en matematisk beregnet poengsum eller kode som beskriver en persons eller næringsdrivendes risikoprofil som kredittkunde og som brukes til å bedømme kredittverdighet,
- i) personvernforordningen: EØS-avtalens vedlegg [...] (forordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning)) slik den er gjennomført i personopplysningsloven

§ 3 Saklig virkeområde

Loven gjelder for behandling av opplysninger om enkeltpersoners og næringsdrivendes økonomiske forhold i kredittopplysningsvirksomhet.

Loven gjelder ikke bruk av opplysninger innen et foretak, eller utlevering til foretak innen samme konsern med mindre opplysningene blir gitt av et foretak som driver kredittopplysningsvirksomhet. Den gjelder heller ikke avgivelse av opplysninger til annet kredittopplysningsforetak som loven gjelder for, dersom opplysningene skal brukes i dette foretakets kredittopplysningsvirksomhet.

Følgende virksomheter regnes ikke som kredittopplysningsvirksomhet:

- a) meldinger fra offentlige registre om rettigheter og heftelser i fast eiendom eller løsøre,
- b) meldinger til den opplysningene gjelder,
- c) Brønnøysundregistrenes behandling av lovpålagte registre,

- d) meldinger fra Løsøreregisteret om registrerte utleggstrekk og forretninger om «intet til utlegg».

§ 4 Geografisk virkeområde

Loven gjelder for kredittopplysningsvirksomhet som foretas av kredittopplysningsforetak som er etablert i Norge eller som behandler opplysninger om norske borgeres og næringsdrivendes økonomiske forhold i kredittopplysningsvirksomhet og som leverer sine tjenester i Norge.

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen.

§ 5 Forholdet til personopplysningsloven

Bestemmelsene i personopplysningsloven gjelder for behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet dersom annet ikke følger av denne loven.

Bestemmelsene i personopplysningsloven gjelder for behandling av opplysninger om næringsdrivende i kredittopplysningsvirksomhet bare der det følger av denne loven.

Kapittel II Behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet

§ 6 Behandlingsansvarliges og databehandlers ansvar

Bestemmelsene i personvernforordningen artikkel 24, 26-34 og 40-43 om behandlingsansvarlige og databehandlers ansvar gjelder tilsvarende for behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende.

§ 7 Opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet

I kredittopplysningsvirksomhet kan følgende opplysningskategorier behandles:

1. om enkeltpersoner
 - a) grunndata
 - b) kredittopplysninger
 - c) gjeldsopplysninger fra gjeldsinformasjonsforetak jf. gjeldsinformasjonsloven
2. om næringsdrivende:
 - a) grunndata
 - b) kredittopplysninger

§ 8 Særlige kategorier opplysninger

Opplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 nr. 1 og 10 kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet. Personvernforordningen artikkel 9 nr. 2 flg. gjelder ikke for kredittopplysningsforetakenes behandling av personopplysninger.

§ 9 Kilder

Kredittopplysningsforetaket kan hente opplysninger fra følgende kilder:

1. inkassobyråer og andre som driver inkassovirksomhet i henhold til inkassoloven
2. Statens kartverk og Ambita AS
3. Brønnøysundregistrene
4. Norsk lysingsblad
5. Statistisk sentralbyrå
6. Det sentrale folkeregisteret
7. Skattedirektoratet
8. domstolene
9. andre kredittopplysningsforetak
10. gjeldsregister, jf. gjeldsinformasjonsloven
11. andre offentlig tilgjengelige kilder, for så vidt gjelder opplysninger om næringsdrivende
12. den registrerte selv
13. opplysninger om betalte fakturaer for næringsdrivende kan hentes fra selskaper som rangeres blant de 50 største kredittgiverne i norsk næringsliv

14. teleselskaper og offentlig tilgjengelige adressedistributører
15. sperreregister
16. Det sentrale motorvognregisteret

Opplysninger om konkurs, akkord og gjeldsforhandlinger kan bare hentes fra Brønnøysundregistrene og Norsk lysingsblad.

§ 10 *Inkassoopplysninger*

Inkassoopplysninger om krav mot enkeltpersoner kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet før en måned etter at inkassator har sendt stevning eller begjæring om rettslige skritt i saken. Ved eventuelt brudd på en nedbetalingsavtale som er inngått med et inkassobyrå, gjelder ikke denne begrensningen. Dersom betalingsavtalen gjenopptas, skal bruddet ikke registreres som en betalingsanmerkning.

Registrerte inkassoopplysninger om næringsdrivende, herunder om enkeltpersonforetak, kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet før en måned etter at inkassator har sendt krav om inndrivelse av gjelden.

Dersom flere inkassoopplysninger knytter seg til ett krav, skal opplysningene registreres som én anmerkning.

§ 11 *Omtvistet fordring*

Inkassoopplysninger som stammer fra en omtvistet fordring skal ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet. Debitors subjektive forståelse av situasjonen skal legges til grunn ved vurdering av om en fordring er å regne som omtvistet.

En fordring er ikke lenger å regne som omtvistet når det foreligger en rettskraftig avgjørelse i saken. En rettskraftig avgjørelse som er foranlediget av et omtvistet forhold, skal ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet dersom den registrerte gjør opp for seg innenfor domstolens fastsatte frist.

§ 12 *Gjeldsordning*

Opplysning om registrert gjeldsordning i henhold til gjeldsordningsloven § 7-1 tillates registrert og brukt i kredittopplysningsvirksomhet så lenge ordningen varer.

§ 13 *Rating av foretak*

Som grunnlag for rating av foretak er det bare tillatt å gjøre bruk av opplysninger som er tilknyttet foretaket.

Opplysninger om nøkkelpersoner i foretaket kan kun brukes som grunnlag for utarbeidelse av rating for foretak frem til første regnskap er tilgjengelig.

§ 14 *Opplysninger om tidligere forespørsler*

Opplysninger om tidligere forespørsler om kredittopplysninger kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet.

Kapittel III Utlevering av kredittopplysninger

§ 15 *Utlevering av kredittopplysninger*

Kredittopplysninger kan bare utleveres til den som har saklig behov for opplysningene i samsvar med formålet i denne loven § 1, eller til mottakere som har hjemmel i lov til å innhente kredittopplysninger.

Kredittopplysninger kan bare utleveres på grunnlag av søkekriterier som gir unike treff i kredittopplysningsdatabasen.

Kredittopplysninger skal utleveres skriftlig. Tilgang til direkte søk i kredittopplysningsdatabasen skal kun gis til næringsdrivende.

Kredittopplysninger kan utleveres i form av rating for næringsdrivende eller kredittscore for enkeltpersoner.

Avtaler som går ut på at bestilleren skal få vite det kredittopplysningsforetaket blir kjent med i fremtiden, kan bare omfatte opplysninger om næringsdrivende.

§ 16 Utlevering av gjeldsopplysninger

Gjeldsopplysninger om enkeltpersoner og enkeltpersonforetak kan bare utleveres i samsvar med bestemmelsen i gjeldsinformasjonsloven § 13.

§ 17 Sperre mot kredittvurderinger

En registrert enkeltperson har rett til å motsette seg at opplysninger om vedkommende utleveres i kredittopplysningsvirksomhet. Dersom den registrerte har sperret seg mot kredittvurderinger, er det kun informasjon om kredittsperren som kan utleveres.

Kapittel IV Innsyn og informasjon til de registrerte

§ 18 Innsynsrett og informasjon til den registrerte

Registrerte enkeltpersoner har rett til informasjon og innsyn i samsvar med reglene i personvernforordningen artikkel 12 til 15.

Næringsdrivende har rett til innsyn i samsvar med bestemmelsen i personvernforordningen artikkel 15.

Innsyn skal være gratis for den registrerte. Unntakene i personvernforordningen artikkel 12 nr. 5 gjelder tilsvarende.

§ 19 Gjenpartsplikt

Når kredittopplysning om enkeltpersoner eller enkeltpersonforetak blir gitt eller bekreftet skriftlig, skal kredittopplysningsforetaket samtidig vederlagsfritt sende gjenpart, kopi eller annen melding om innholdet til den det er bestilt opplysninger om.

Gjenpartsbrevet skal i tillegg inneholde informasjon om:

1. identiteten og kontaktopplysningene til den behandlingsansvarlige og eventuelt den behandlingsansvarliges representant,
2. kontaktopplysninger til personvernrådgiveren, dersom dette er relevant,
3. kilden som den utleverte opplysningen er hentet fra,
4. hvem som har etterspurt kredittvurdering,
5. personopplysningene som ligger til grunn for ev. kredittscore, dersom mottaker kun får tilgang til dette,
6. dato for når kredittvurderingen ble foretatt.

Plikten til å sende gjenpart ved utlevering av kredittopplysninger til et inkassobyrå gjelder kun første gang debitor kredittvurderes, og senere dersom det påføres nye kredittopplysninger i en konkret sak.

§ 20 Forhåndsvarsel til enkeltpersoner og enkeltpersonforetak

Når opplysninger som har betydning for kredittvurdering registreres i et kredittopplysningsregister, skal kredittopplysningsforetaket straks sende kopi av opplysningene til den registrerte. Forhåndsvarsel skal sendes til alle enkeltpersoner og enkeltpersonforetak som ikke er registrert i Foretaksregisteret.

Plikten til forhåndsvarsling gjelder ikke ved registrering av ligningsopplysninger fra Skattedirektoratet, ved registrering av næringsinteresser fra Brønnøysundregistrene eller ved oppdatering av grunndata.

Plikten til forhåndsvarsling gjelder heller ikke ved innhenting av opplysninger om utlegg og innhenting av opplysninger om utleggsforretning og andre tvangsforretninger når varsel om slik innhenting er gitt i forbindelse med utsendelse av namsboken.

Forhåndsvarselet skal, i tillegg til den registrerte kredittopplysningen, inneholde den informasjonen som fremgår i personvernforordningen artikkel 14.

Den registrerte skal oppfordres til å rette eventuelle uriktige opplysninger overfor kredittopplysningsforetaket innen en frist på 14 dager fra varselet har kommet til den registrertes kunnskap. De nyregistrerte opplysningene kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet før fristen er utløpt. Opplysninger om at gjeldsordning/konkurs er åpnet kan likevel brukes samtidig med at varsel sendes.

Dersom den registrerte har innsigelser mot registrering av de aktuelle opplysningene, skal uoverensstemmelsen avklares før opplysningene brukes i kredittopplysningsvirksomhet. Kredittopplysningsforetaket har bevisbyrden for at opplysningene som skal brukes er korrekte.

Kapittel V Tidsrommet opplysningene kan behandles

§ 21 Brukstid

En opplysning skal ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet lenger enn fire år. Tidsrommet regnes fra den dato opplysningen første gang ble lovlig registrert.

§ 22 Fordring med lengre brukstid

Opplysninger om tvangsforretning i fast eiendom eller løsøre kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet så lenge de er registrert i det relevante offentlige registeret. En fordring som ikke kan tvangsinnføres, kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet i ytterligere fire år, dersom det tas nye rettslige skritt.

§ 23 Fordring som er oppgjort

Når et forhold gjort opp, skal registreringen av forholdet slettes omgående.

§ 24 Opplysninger om åpning av gjeldsforhandling

Opplysning om at gjeldsforhandling er åpnet, skal slettes når ordningen stadfestes.

Dersom kredittopplysningsforetaket innen seks måneder etter at åpning ble registrert, ikke har mottatt melding om at tidsrommet for åpningen utvides, skal opplysningen merkes slettet eller oppgjort. Dersom kredittopplysningsforetaket ikke mottar melding om at gjeldsordning er stadfestet eller at forhandlingene er hevet, skal opplysningen slettes senest ett år etter registrering.

Gjeldsforhandlinger som verken fører frem til frivillig eller tvungen gjeldsordning, men avsluttes uten resultat, skal merkes slettet eller oppgjort. Opplysningen skal slettes ett år etter registrering.

§ 25 Kopidatabaser og historiske arkiv

Opplysninger som ikke lenger kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet jf. §§ 21 til 24 skal slettes eller overføres til historisk arkiv.

Opplysningene i historisk arkiv skal slettes eller anonymiseres når det ikke lenger er nødvendig for formålet at opplysningene lagres i identifiserbar form, og senest når det er gått ti år fra det tidspunktet opplysningen første gang ble registrert i kredittopplysningsvirksomheten.

§ 26 Opphør av virksomhet

Dersom virksomheten eller behandling av opplysningene opphører, kan Datatilsynet kreve at opplysningene slettes eller makuleres.

Kapittel VI Avsluttende bestemmelser

§ 27 Sanksjoner

Ved overtredelse av bestemmelsene om behandling av kredittopplysninger om næringsdrivende i denne loven, gjelder personvernforordningen artikkel 82 og 83 nr. 5 og personopplysningsloven §§ 21 til 23 [i lovutkastet datert 6. juli 2017] tilsvarende.

§ 28 Datatilsynets kompetanse

Datatilsynet fører tilsyn med etterlevelse av denne loven i samsvar med bestemmelsene i personvernforordningen artikkel 55 til 58.

§ 29 Forskrifter

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om kredittopplysningsvirksomhet og behandling av opplysninger i slik virksomhet, herunder spesifisere hvilke opplysninger som kan brukes i kredittopplysningsvirksomhet, jf. § 7, og hvilke kilder opplysningene kan innhentes fra, jf. § 9.

§ 30 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.